YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (toinen jaosto)

7 päivänä lokakuuta 2004 *

Asiassa C-153/01,

jossa on kyse EY 230 artiklaan perustuvasta osittaista kumoamista koskevasta kanteesta,

joka on nostettu 9.4.2001,

Espanjan kuningaskunta, asiamiehenään S. Ortiz Vaamonde, prosessiosoite Luxemburgissa,

kantajana,

vastaan

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään S. Pardo Quintillán, prosessiosoite Luxemburgissa,

vastaajana,

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (toinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja C. W. A. Timmermans sekä tuomarit C. Gulmann, J. N. Cunha Rodrigues, R. Schintgen ja F. Macken (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon huomautukset, jotka asianosaiset ovat sille esittäneet,

kuultuaan julkisasiamiehen 6.5.2004 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Espanjan kuningaskunta vaatii kanteellaan yhteisöjen tuomioistuinta kumoamaan osittain Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosastosta maksettavien jäsenvaltioiden tiettyjen menojen jättämisestä yhteisörahoituksen ulkopuolelle 5 päivänä helmikuuta 2001 tehdyn komission päätöksen 2001/137/EY (EYVL L 50, s. 9; jäljempänä kanteen kohteena oleva päätös) niiltä osin, kuin se koskee Espanjan kuningaskuntaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Menojen rahoittaminen EMOTR:sta

2 Yhteisen maatalouspolitiikan rahoituksesta 21 päivänä huhtikuuta 1970 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 729/70 (EYVL L 94, s. 13) — sellaisena kuin se on muutettuna 22.5.1995 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1287/95 (EYVL L 125, s. 1; jäljempänä asetus N:o 729/70) — 1 artiklan 2 kohdan b alakohdassa ja 3 artiklan 1 kohdassa säädetään, että yhteisön sääntöjen mukaisesti yhteisö rahoittaa yhteisen maatalouden markkinajärjestelyjen yhteydessä aloitetut maatalousmarkkinoiden sääntelemiseen tähtäävät interventiot EMOTR:n tukiosastosta.

3 Asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdassa säädetään seuraavaa:

"— — komissio

— —

c) päättää menoista, jotka jätetään 2 ja 3 artiklassa tarkoitetun yhteisörahoituksen ulkopuolelle, todettuaan, ettei kyseisiä menoja ole suoritettu yhteisön sääntöjen mukaisesti.

Ennen rahoituksesta kieltäytymistä koskevan päätöksen tekemistä komission tarkastuksen tuloksista ja sen jäsenvaltion, jota asia koskee, antamista vastauksista on toimitettava kirjalliset tiedoksiannot, joiden perusteella molemmat osapuolet pyrkivät sopimukseen jatkotoimenpiteistä.

Jollei sopimukseen päästä, jäsenvaltio voi pyytää käynnistämään menettelyn, jossa pyritään molempien osapuolten kantojen yhteensovittamiseen neljän kuukauden määräajassa ja jonka tuloksista toimitetaan komissiolle kertomus, jonka se tutkii ennen rahoituksesta kieltäytymistä koskevan päätöksen tekemistä.

Komissio tekee ulkopuolelle jätettävistä menoista arvion erityisesti todetun epäyhdenmukaisuuden merkittävyyden perusteella. Komissio ottaa tällöin huomioon rikkomuksen laadun ja vakavuuden sekä yhteisölle aiheutetun taloudellisen vahingon.

Niiden menojen rahoituksesta, jotka on suoritettu aikaisemmin kuin 24 kuukautta ennen komission asianomaiselle jäsenvaltiolle toimittamaa tarkastusten tuloksia koskevaa kirjallista tiedoksiantoa, ei voida kieltäytyä. — —"

4 Asetuksen N:o 729/70 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot toteuttavat kansallisten lakien, asetusten ja hallinnollisten määräysten mukaisesti toimenpiteet, jotka ovat tarpeen:

— rahastosta rahoitettavien toimien tosiasiallisen toteuttamisen ja niiden asianmukaisuuden varmistamiseksi,

— sääntöjenvastaisuuksien estämiseksi ja niihin kohdistuvien seuraamusten toteuttamiseksi,

— sellaisten summien takaisinperimiseksi, jotka on menetetty sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien seurauksena."

5 Kyseisen asetuksen 8 artiklan 2 kohdan ensimmäisestä alakohdasta käy ilmi, että mikäli takaisinperintä ei ole täydellinen, yhteisö vastaa sääntöjenvastaisuuksien tai laiminlyöntien rahoituksellisista seuraamuksista, lukuun ottamatta jäsenvaltioiden hallintoelinten tai toimielinten aiheuttamista sääntöjenvastaisuuksista tai laiminlyönneistä aiheutuvia rahoituksellisia seuraamuksia.

6 Asetuksen N:o 729/70 9 artiklan mukaan komissio voi ryhtyä tiettyihin toimenpiteisiin jäsenvaltioiden viranomaisten toimittamien tietojen ja asiakirjojen tarkastamiseksi ja täydentämiseksi. Komissio voi näin toteuttaa tarkastuksia paikan päällä, ja komission valtuuttamilla virkamiehillä on näiden tarkastusten suorittamiseksi oltava pääsy tilikirjoihin ja kaikkiin muihin EMOTR:sta rahoitettaviin menoihin liittyviin asiakirjoihin.

7 Neuvoston asetuksen (ETY) N:o 729/70 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä EMOTR:n tukiosaston tilien tarkastamisen ja hyväksymisen osalta 7 päivänä heinäkuuta 1995 annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1663/95 (EYVL L 158, s. 6) vahvistetaan muun muassa sellaisten koordinaatioelinten velvollisuudet, jotka toimivat asianomaisen jäsenvaltion yksinomaisena edustajana suhteessa komissioon. Näiden elinten on toimitettava komissiolle kaikki tarvittavat tilitiedot sellaisessa muodossa, että komission yksiköt voivat suorittaa tarvittavat tarkastukset.

8 Asetuksen N:o 1663/95 liitteessä säädetään hallintoa ja kirjanpitoa koskevista yksityiskohtaisista säännöistä, jotta jäsenvaltioiden maksajana toimivat toimielimet voivat taata sen, että maksuvaatimusten tukikelpoisuus ja niihin liittyvien maksujen yhteensopivuus yhteisön lainsäädännön kanssa tarkastetaan tehokkaasti.

9 Mainitun asetuksen 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jos komissio tutkimuksen perusteella katsoo, että menoja ei ole toteutettu yhteisön sääntöjen mukaisesti, sen on annettava kyseiselle jäsenvaltiolle tiedoksi havaintonsa, tulevan sääntöjenmukaisuuden varmistamiseksi toteutettavat korjaustoimenpiteet sekä arvio menoista, jotka se mahdollisesti ehdottaa jätettäviksi asetuksen soveltamisen ulkopuolelle asetuksen (ETY) N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan mukaisesti. Tiedoksiannossa on viitattava tähän asetukseen. — —"

10 Komission 23.12.1997 päivättyyn asiakirjaan nro VI/5330/97 sisältyvät suuntaviivat, joita komissio aikoo noudattaa soveltaessaan kiinteämääräisiä rahoituskorjauksia EMOTR:n tukiosaston tilien tarkastamista ja hyväksymistä koskevan menettelyn yhteydessä. Näiden suuntaviivojen mukaan silloin, kun sääntöjenvastaisten maksujen todellista määrää ja näin ollen yhteisölle aiheutuneita taloudellisia menetyksiä ei voida määrittää, komissio soveltaa kiinteämääräisiä korjauksia, jotka ovat yleensä 2, 5, 10 tai 25 prosenttia ilmoitetuista menoista tappioriskin suuruudesta riippuen.

11 Kuten kyseisestä asiakirjasta käy ilmi, näissä suuntaviivoissa erotetaan kaksi valvontaluokkaa seuraavasti:

— "Olennaista valvontaa ovat ne fyysiset ja hallinnolliset tarkastukset, jotka on toteutettava olennaisten tekijöiden todentamiseksi, joita ovat erityisesti maksuvaatimuksen perusteen olemassaolo, määrä, laadulliset edellytykset annettujen määräaikojen noudattaminen mukaan luettuna, sadonkorjuuta koskevat vaatimukset, hallussapitoajat jne. Tarkastukset suoritetaan paikalla ja vertailemalla tietoja muihin erillisiin tietolähteisiin kuten maarekistereihin."

— "Lisävalvontaa ovat ne hallinnolliset toimenpiteet, jotka ovat välttämättömiä vaatimusten asianmukaisen käsittelyn kannalta. Näitä toimenpiteitä ovat maksuvaatimusten jättöpäivien noudattamisen tarkastaminen, kaksinkertaisten maksuvaatimusten tunnistaminen, riskianalyysi, rangaistusseuraamusten soveltaminen sekä tuottajien valvonta."

12 Asiakirjan nro VI/5330/97 toisessa liitteessä todetaan tältä osin seuraavaa:

"Kun yksi tai useampi olennainen tarkastus on jäänyt toteuttamatta tai ne on toteutettu niin puutteellisesti tai niin harvoin, että niiden perusteella ei voida määritellä maksuvaatimuksen tukikelpoisuutta tai ehkäistä sääntöjenvastaisuuksia, on perusteltua soveltaa 10 prosentin korjausta, koska on mahdollista todeta kohtuullisella varmuudella, että rahaston varoihin kohdistuva merkittävien tappioiden riski oli suuri.

Kun kaikki olennaiset valvontatoimenpiteet on toteutettu, mutta niitä ei ole sovellettu lukumäärän, toistuvuuden tai perusteellisuuden osalta asetuksissa edellytetyllä tavalla, on perusteltua soveltaa 5 prosentin korjausta, koska on mahdollista todeta kohtuullisella varmuudella, että niiden perusteella ei saada riittävää varmuutta vaatimusten sääntöjenmukaisuudesta ja että rahastoon kohdistunut riski on ollut merkittävä.

Kun jäsenvaltio on suorittanut olennaiset valvontatoimenpiteet asianmukaisesti, mutta on täysin laiminlyönyt yhden tai useamman lisävalvontatoimenpiteen toteuttamisen, on perusteltua soveltaa 2 prosentin korjausta ottaen huomioon, että rahastoon kohdistunut riski on vähäisempi ja sääntöjenvastaisuus ei ole ollut yhtä vakava.

— —

Kun valvontajärjestelmä puuttuu kokonaan tai sen soveltamisessa ilmenee vakavia puutteita, tai on olemassa viitteitä usein toistuvista sääntöjenvastaisuuksista ja laiminlyönneistä sääntöjenvastaisten tai petoksellisten käytäntöjen torjumisessa, on perusteltua soveltaa 25 prosentin korjausta, koska voidaan perustellusti katsoa, että vapaus toimittaa perusteettomia maksuvaatimuksia ilman seuraamuksia aiheuttaa huomattavan korkeita tappioita rahastolle."

Oliiviöljyn tuotantoala

13 Yhteisön oliivien ja oliiviöljyn tuotantomahdollisuuksien selvittämiseksi tarvittavien tietojen saamiseksi ja toisaalta yhteisön oliiviöljyn tukijärjestelmän paremman toiminnan turvaamiseksi neuvosto antoi oliivirekisterin perustamisesta oliiviöljyä tuottavissa jäsenvaltioissa 21 päivänä tammikuuta 1975 annetun asetuksen (ETY) N:o 154/75 (EYVL L 19, s. 1), jota on sittemmin muutettu tiettyjen rasva-alan asetusten mukauttamisesta Espanjan ja Portugalin liittymisen vuoksi 20 päivänä joulukuuta 1985 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3788/85 (EYVL L 367, s. 1; jäljempänä asetus N:o 154/75).

14 Asetuksen N:o 154/75 1 artiklan 1 kohdassa säädetään, että oliiviöljyä tuottavien jäsenvaltioiden on perustettava tämän asetuksen mukaisesti kaikkia niiden alueella sijaitsevia oliiviviljelmiä koskeva oliivirekisteri.

15 Kyseisen asetuksen 1 artiklan 2 kohdan kolmannen alakohdan toisessa luetelmakohdassa määräpäiväksi sille, että Espanjassa perustetaan oliivirekisteri, vahvistettiin 1.11.1988.

16 Neuvosto antoi lisäksi tuen myöntämistä oliiviöljyn tuotannolle sekä tuottajajärjestöille koskevista yleisistä säännöistä 17 päivänä heinäkuuta 1984 asetuksen (ETY) N:o 2261/84 (EYVL L 208, s. 3). Kyseisen asetuksen 16 artiklan 1 kohdassa täsmennetään, että jokaisen tuottajajäsenvaltion on perustettava ja pidettävä ajan tasalla pysyviä ATK-rekisterejä oliivien ja oliiviöljyn tuotantoa koskevista, kyseisessä säännöksessä mainituista tiedoista.

17 Oliiviöljyn tuotantotukijärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 31 päivänä lokakuuta 1984 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3061/84 (EYVL L 288, s. 52) — sellaisena kuin se on muutettuna 17.1.1989 annetulla komission asetuksella N:o 98/89 (EYVL L 14, s. 14; jäljempänä asetus N:o 3061/84) — 11 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltioiden on syötettävä kyseiseen rekisteriin oliivinviljelyä koskevassa rekisterissä olevat tiedot heti, kun ne ovat käytettävissä.

18 Asetuksen N:o 3061/84 11 artiklan 2 kohdassa säädetään, että rekisterin on oltava toimintakunnossa ennen 31.10.1990.

Oliiviöljyn kulutusala

19 Oliiviöljyn kulutustukea koskevista yleisistä säännöistä säädetään 19.12.1978 annetussa neuvoston asetuksessa (ETY) N:o 3089/78 (EYVL L 369, s. 12), jota on muutettu 17.11.1987 annetulla neuvoston asetuksella (ETY) N:o 3461/87 (EYVL L 329, s. 1; jäljempänä asetus N:o 3089/78). Kyseisen asetuksen 4 artiklan mukaan mainittua tukea myönnetään yhteisössä tuotetulle oliiviöljylle, joka täyttää asetuksessa säädetyt edellytykset.

20 Asetuksen N:o 3089/78 7 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan jäsenvaltiot perustavat valvontajärjestelmän, jolla taataan, että tuote, jolle tukea haetaan, täyttää tuen saamisen edellytykset.

21 Komission asetuksessa (ETY) N:o 2677/85 (EYVL L 254, s. 5), joka on annettu 24.9.1985, säädetään oliiviöljyn kulutustukijärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä. Kyseisen asetuksen — sellaisena kuin se on muutettuna 8.3.1991 annetulla komission asetuksella (ETY) N:o 571/91 (EYVL L 63, s. 19; jäljempänä asetus N:o 2677/85) — 12 artikla koskee paikan päällä tehtäviä tarkastuksia. Mainitun 12 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että asetuksen N:o 3089/78 7 artiklassa tarkoitettuja tarkastuksia varten jäsenvaltioiden on järjestelmällisesti tarkastettava hyväksyttyjen pakkausyritysten varastokirjanpito.

22 Asetuksen N:o 2677/85 12 artiklan 6 kohdassa säädetään, että jos toimivaltaisen viranomaisen päätöksellä todetaan, että tukihakemuksessa oleva määrä on suurempi kuin määrä, jolle on vahvistettu oikeus tukeen, jäsenvaltion on peruutettava hyväksyminen välittömästi, sanotun kuitenkaan rajoittamatta muiden mahdollisten seuraamusten soveltamista.

Maito- ja maitotuoteala

23 Maito- ja maitotuotealan lisämaksusta 28 päivänä joulukuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 3950/92 (EYVL L 405, s. 1) 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Seitsemän uuden peräkkäisen 1 päivänä huhtikuuta 1993 alkavan 12 kuukauden pituisen jakson ajaksi otetaan käyttöön lisämaksu, jonka lehmänmaidon tuottajat maksavat maidosta tai maitomäärää vastaavasta tuotteesta, jotka on toimitettu

ostajalle tai myyty suoraan kulutukseen kyseisen 12 kuukauden pituisen jakson aikana, ja jonka määrät ylittävät määritettävän viitemäärän.

Lisämaksu on vahvistettu 115 prosentiksi maidon tavoitehinnasta."

24 Asetuksen N:o 3950/92 2 artiklan 1–3 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Lisämaksu peritään kaikesta kyseisen 12 kuukauden pituisen jakson aikana myydystä maidosta tai maitomäärää vastaavasta tuotteesta, jonka tuotanto ylittää jommankumman 3 artiklassa tarkoitetuista määristä. Lisämaksu jaetaan niiden tuottajien kesken, jotka ovat vaikuttaneet ylitykseen.

Jäsenvaltion päätöksen mukaisesti tuottajien osuus perittävästä lisämaksusta vahvistetaan, riippumatta siitä onko käyttämättömät viitemäärät jaettu uudelleen vaiko ei, joko ostajan tasolla sen suuruisen viitemäärän ylityksen perusteella, joka jää jäljelle, kun käyttämättömät viitemäärät on jaettu suhteessa tuottajakohtaisiin viitemääriin, tai kansallisella tasolla tuottajakohtaisten viitemäärien ylityksen perusteella.

2. Toimitusten osalta maksuvelvollinen ostaja maksaa jäsenvaltion toimivaltaiselle toimielimelle ennen määritettävää päivää ja määritettäviä yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen maksettavan summan, jonka hän pidättää lisämaksun velkaa oleville tuottajille maksetusta hinnasta tai perii sen muulla sopivalla tavalla.

— —

3. Suoramyynnin osalta tuottaja maksaa lisämaksun jäsenvaltion toimivaltaiselle toimielimelle ennen määritettävää päivää ja määritettäviä yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen."

25 Saman asetuksen 10 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Lisämaksun katsotaan kuuluvan maatalousmarkkinoiden tasapainottamiseen tarkoitettuihin interventioihin ja se käytetään maitoalan kulujen rahoittamiseen."

26 Maito- ja maitotuotealan lisämaksun soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 9 päivänä maaliskuuta 1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 536/93 (EYVL L 57, s. 12) johdanto-osan viidennessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"— — saatu kokemus on osoittanut, että huomattavat viiveet sekä kerättyjen määrien ja suoramyynnin määrien välittämisessä että lisämaksun maksamisessa, estävät järjestelmän tehokkaan toiminnan; tästä syystä olisi aikaisempien kokemusten perusteella vedettävä tarpeelliset johtopäätökset ja asetettava ankarat vaatimukset tiedon välittämisessä ja maksamisessa esiintyville viiveille, joiden on oltava rangaistavia".

27 Kyseisen asetuksen 3 artiklan 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Ennen kunkin vuoden 1 päivää syyskuuta lisämaksun velkaa oleva ostaja maksaa toimivaltaiselle toimielimelle maksettavan summan jäsenvaltion määrittämiä yksityiskohtaisia sääntöjä noudattaen.

Jos maksun määräpäivää ei noudateta, velkasumma kasvaa vuosittain korkoa jäsenvaltion vahvistaman korkokannan mukaisesti, joka ei saa olla pienempi kuin jäsenvaltion soveltama korkokanta, kun vaaditaan takaisin aiheetta maksettuja summia."

28 Asetuksen N:o 536/93 5 artiklan 2 kohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot toteuttavat lisätoimenpiteitä varmistaakseen maksettavan lisämaksun maksamisen yhteisölle asetetussa määräajassa.

Jos komission asetuksen (ETY) N:o 2776/88 — — 3 artiklan 5 kohdassa tarkoitetuista asiakirjoista, jotka jäsenvaltiot toimittavat kuukausittain komissiolle, ilmenee, että määräaikaa ei ole noudatettu, komissio vähentää maatalouskulujen perusteella laskettuja ennakkomaksuja suhteessa maksettavaan summaan tai arvioon maksettavasta summasta.

Jäsenvaltiot vähentävät maitoalan kuluista korot, jotka on maksettu 3 artiklan 4 kohdan ja 4 artiklan 4 kohdan mukaisesti."

Peltokasviala ja sen seuraukset, ettei ylimääräistä peltojen kesannointia koskevaa velvollisuutta ole asetettu

29 Tukijärjestelmästä tiettyjen peltokasvien viljelijöille 30 päivänä kesäkuuta 1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1765/92 (EYVL L 181, s. 12) — sellaisena kuin se on muutettuna 24.1.1994 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 231/94

(EYVL L 30, s. 2; jäljempänä asetus N:o 1765/92) — 2 artiklan 1 kohdassa säädetään peltokasveihin ja tuotannosta poistettuihin aloihin sovellettavan tukijärjestelmän osalta, että yhteisön peltokasvien viljelijät voivat hakea korvausta kyseisen asetuksen 2–13 artiklassa vahvistetuin edellytyksin.

30 Asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 2 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että kyseinen korvaava tuki myönnetään alalle, joka on varattu peltokasveille tai joka on poistettu tuotannosta ja joka ei ylitä alueellista perusviljelyalaa.

31 Samassa säännöksessä todetaan, että alueellinen perusviljelyala määritellään alueen niiden hehtaarien keskiarvona, jotka oli varattu peltokasvien viljelyyn tai tarvittaessa kesannoitu julkisesti rahoitetun tukijärjestelmän mukaisesti vuonna 1989, 1990 ja 1991. "Alueella" tarkoitetaan kyseisen jäsenvaltion valinnan mukaan jäsenvaltiota taikka jäsenvaltiossa olevaa aluetta.

32 Alueelliset perusviljelyalat vahvistetaan tiettyjen peltokasvien tuottajia koskevan tukijärjestelmän osalta sovellettavien alueellisten perusviljelyalojen vahvistamisesta ja asetuksen (ETY) N:o 845/93 kumoamisesta 11 päivänä toukokuuta 1994 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 1098/94 liitteessä. Kyseisessä liitteessä vahvistetaan Espanjan osalta yhtäältä alueellinen perusviljelyala kullekin autonomiselle alueelle sellaisten peltokasvien osalta, joita ei kastella (secano), ja toisaalta kansallisen tason alueellinen perusviljelyala sellaisten peltokasvien osalta, joita kastellaan (regadío).

33 Asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 5 kohdan toisessa alakohdassa säädetään lopuksi, että yleisen järjestelmän perusteella korvausta hakevat tuottajat ovat velvolliset poistamaan tuotannosta osan tilansa viljelyalasta korvausta vastaan.

34 Saman asetuksen 7 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan nojalla pellonpoistovelvoite, jota sovelletaan kuhunkin yleisen järjestelmän mukaisesti korvausta hakevaan tuottajaan, vahvistetaan alueellisen perusviljelyalan osalta kyseiselle ja hakemuksen kohteena olevalle peltokasville varatun viljelyalan ja kesannoidun alan suhdelukuna.

35 Kyseisen asetuksen 7 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaan pellonpoistovelvoite, joka perustuu viljelykiertoon ja jota sovelletaan markkinointivuodesta 1993/1994 lähtien, on 15 prosenttia.

36 Viljelijä voi asetuksen N:o 1765/92 7 artiklan 7 kohdan nojalla siirtää pellonpoistovelvoitteensa toiselle saman jäsenvaltion viljelijälle. Asetuksen 7 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa tarkoitettua pellonpoiston tasoa korotetaan tällöin viidellä prosenttiyksiköllä.

37 Yksityiskohtaisista säännöistä neuvoston asetuksen (ETY) N:o 1765/92 soveltamisesta alueellisten perusviljelyalojen hallinnan osalta 18 päivänä lokakuuta 1993 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2836/93 (EYVL L 260, s. 3) 1 artiklan 1 kohdassa säädetään, että perusviljelyalan mahdollisen ylityksen toteamiseksi jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on otettava huomioon toisaalta vahvistettu alueellinen perusviljelyala ja toisaalta niiden viljelyalojen summa, joista kyseisellä alueella on jätetty tukihakemuksia.

38 Tällaisen ylityksen seurauksien osalta asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohdassa, sellaisena kuin sitä sovelletaan markkinointivuonna 1994/1995 tehtyihin tukihakemuksiin, todettiin seuraavaa:

"— — kun niiden yksittäisten viljelyalojen summa, joille tukea haetaan peltokasvien viljelijöiden järjestelmän nojalla — —, ylittää alueellisen perusviljelyalan, seuraavia toimenpiteitä sovelletaan kyseisellä alueella:

— saman markkinointivuoden aikana viljelijää kohti hyväksyttyä viljelyalaa vähennetään samassa suhteessa kaikkien tämän osaston nojalla myönnettävien tukien osalta,

— seuraavan markkinointivuoden aikana yleiseen järjestelmään kuuluvien tuottajien on korvauksetta poistettava tuotannosta ylimääräinen osuus pelloistaan. Tämän ylimääräisen pellonpoiston prosentuaalinen osuus vastaa sitä prosentuaalista osuutta, jolla alueellinen perusviljelyala on ylitetty. Tämä lisätään 7 artiklassa säädettyyn pellonpoistovelvoitteeseen.

Tämän kohdan soveltamisessa ei oteta huomioon alueita, joihin sovelletaan erityistä kesannointia edeltävän alakohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti."

39 Asetuksen N:o 1765/92 muuttamisesta 22.7.1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1422/97 (EYVL L 196, s. 18) 1 artiklalla ensiksi mainitun asetuksen 2 artiklan 6 kohtaan lisättiin kolmas alakohta, joka kuuluu seuraavasti:

"Jos poikkeukselliset ilmasto-olosuhteet ovat vaikuttaneet sen markkinointivuoden tuotantoon, jonka aikana ylittäminen on todettu, aiheuttaen tuotosten alenemisen tavanomaista huomattavasti alhaisemmalle tasolle ja kyseisen ylittämisen, komissio voi — — vapauttaa kyseisten alueiden tuottajat kokonaan tai osittain toisesta tai

molemmista tämän kohdan mukaisesti sovellettavista toimenpiteistä, jollei talousarviotilanteesta muuta johdu."

40 Asetuksen N:o 1422/97 2 artiklan toisen alakohdan mukaan kyseistä muutosta oli sovellettava markkinointivuodesta 1995/1996 alkaen.

41 Espanjan perusviljelyalojen hallintoa koskevien lisäsiirtymätoimenpiteiden säätämisestä 10 päivänä toukokuuta 1995 annetun komission asetuksen (EY) N:o 1040/95 (EYVL L 106, s. 4), joka tuli voimaan 12.5.1995, 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Markkinointivuonna 1994/95 asetuksen (ETY) N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohtaa ei sovelleta alueisiin, joilla kasvatetaan viljaa, proteiineja, pellavansiemeniä, asiaan kuuluviin pakollisiin pellonpoistoihin eikä kaikkeen vapaaehtoiseen pellonpoistoon Espanjan 'Regadío'-nimisellä perusviljelyalalla, kuten komission asetuksessa (ETY) N:o 1098/94 säädetään."

Peltokasviala ja Andalusian itsehallintoalue

42 Tiettyjä yhteisön tukijärjestelmiä koskevan yhdennetyn hallinto- ja valvontajärjestelmän soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä 23 päivänä joulukuuta 1992 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 3887/92 (EYVL L 391, s. 36) seitsemännessä perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

"yhteisön tukia koskevien säännösten noudattamista on valvottava tehokkaasti — —."

43 Saman asetuksen kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan, että olisi vahvistettava edellytykset kaukohavainnoinnin käyttämiselle paikalla tehtävien tarkastusten välineenä ja säädettävä, että jos esiintyy epäilyksiä, on vaadittava fyysisiä tarkastuksia.

44 Mainitun asetuksen 6 artiklan 1–5 kohdassa säädetään seuraavaa:

"1. Hallinnolliset ja paikalla tehtävät tarkastukset on tehtävä siten, että varmistetaan tukien ja palkkioiden myöntämistä koskevien edellytysten noudattaminen.

2. Asetuksen (ETY) N:o 3508/92 8 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu hallinnollinen valvonta muodostuu erityisesti ilmoitettuja lohkoja — — koskevista ristiintarkastuksista, jotta vältettäisiin perusteeton tukien myöntäminen kahteen kertaan samana kalenterivuonna.

3. Paikalla tehtävien tarkastusten on koskettava merkittävää otosta hakemuksista. Tämän otoksen on edustettava vähintään:

— —

— 5:tä prosenttia pinta-alatukihakemuksista; tämä osuus vähennetään kuitenkin 3 prosenttiin niiden pinta-alatukihakemusten osalta, joita on enemmän kuin 700 000 jäsenvaltiota ja kalenterivuotta kohti.

Jos paikalla tehtävissä tarkastuksissa ilmenee merkittäviä epäsäännönmukaisuuksia yhdellä alueella tai osalla siitä, toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä lisätarkastuksia kyseisenä vuonna ja lisättävä seuraavan vuoden aikana tarkastettavien hakemusten määrää tämän alueen tai alueen osan osalta.

4. Toimivaltaisen viranomaisen on määritettävä hakemukset, joita paikalla tehtävät tarkastukset koskevat, erityisesti riskinarvioinnin ja jätettyjen hakemusten edustavuuden perusteella. Riskinarvioinnissa on otettava huomioon:

— tukien määrät,

— lohkojen määrä ja hakemuksen kohteena oleva ala tai eläinten määrä,

— kehitys verrattuna edelliseen vuoteen,

— aikaisempien vuosien tarkastusten yhteydessä tehdyt havainnot,

— muut jäsenvaltioiden myöhemmin määrittelemät tekijät.

5. Paikalla tehtävät tarkastukset on tehtävä ennalta ilmoittamatta ja niiden on koskettava kaikkia yhden (tai useamman) hakemuksen kohteena olevia viljelylohkoja

— —. Ehdottoman välttämättömään määräaikaan rajoitettu ennakkovaroitus voidaan kuitenkin antaa, jos tämä määräaika ei yleisesti ole enemmän kuin 48 tuntia.

— —."

45 Kyseisen asetuksen 7 artiklan 1 kohdassa säädetään lopuksi seuraavaa:

"Jos jäsenvaltio päättää tarkastaa kaukohavaintojen avulla 6 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun otoksen tai osan siitä, sen on tehtävä:

— satelliittikuvien tai ilmavalokuvien kuvatulkinta kasvustojen tunnistamiseksi ja kaikkien tarkastettavien lohkojen pinta-alan mittaamiseksi,

— niiden hakemusten fyysinen tarkastus, joiden osalta kuvatulkinta ei salli ilmoituksen tarkkuuden toteamista toimivaltaisen viranomaisen edellyttämällä tavalla."

Tosiseikat ja asiaa koskeva menettely

46 Perustelut sille, miksi kanteen kohteena olevassa päätöksessä tarkoitettuja toimenpiteitä pidetään sääntöjenvastaisina, esitetään tiivistetysti EMOTR:n tukiosaston varainhoitovuosien 1996, 1997 ja 1998 tilien tarkastamiseksi ja hyväksymiseksi tehtyjen tarkastusten tuloksia koskevassa yhteenvetokertomuksessa (jäljempänä yhteenvetokertomus).

47 Komission virkamiehet suorittivat oliiviöljyn tuotantotukia koskevia tarkastuksia Espanjassa, muun muassa Extremadurassa vuoden 1998 joulukuussa, Kastilia-La Manchassa vuoden 1999 maaliskuussa ja Madridissa ja Kataloniassa vuoden 1999 kesäkuussa. Kyseisissä tarkastuksissa ilmeni ensinnäkin, että oliivirekisteriin sisältyi vielä merkittäviä puutteita ja että ongelmaa, joka koski kyseisen rekisterin ja viljelyilmoitusten välisiä eroavaisuuksia, ei ollut vielä lähimainkaan ratkaistu, ja lopuksi, ettei kyseinen rekisteri ollut toimintakunnossa siten, että sitä olisi voinut käyttää valvontavälineenä.

48 Espanjan viranomaiset pitivät kiinni kannastaan, jonka mukaan oliivirekisteri ja ATK-rekisterit olivat toimintakunnossa useimmilla alueilla, minkä jälkeen komission virkamiehet suorittivat vuoden 2000 tammikuussa uuden tarkastuksen Andalusiassa, joka on merkittävin tuotantoalue ja edustaa yli 80:tä prosenttia kokonaistuotannosta.

49 Kyseisessä tarkastuksessa paljastui useita puutteita. Esimerkiksi yli 50 prosentissa tutkituista tapauksista kävi ilmi, että vähintään yksi viljelyilmoituksessa ilmoitetuista viljelmistä puuttui oliivirekisteristä. Nämä tulokset osoittautuivat huonommiksi kuin vuonna 1999 suoritettujen tarkastusten tulokset. Tulokset vahvistivat sen, etteivät ATK-rekisterit olleet toimintakunnossa. Komissio sovelsi tässä tilanteessa 5 prosentin suuruista rahoitusta koskevaa korjausta varainhoitovuosien 1997 ja 1998 osalta ilmoitettuihin menoihin, eli määrää, jonka suuruus oli 11 826 116 171 Espanjan pesetaa (ESP).

50 Oliiviöljyn kulutustukien osalta komissio totesi virkamiestensä 18.–22.11.1996 suorittaman tarkastusmatkan perusteella toiseksi, että Espanjan maksuhallinta- ja valvontajärjestelmissä ja kyseisen alan seuraamusten soveltamisessa esiintyi laiminlyöntejä. Komissio sovelsi näin ollen 10 prosentin suuruista rahoitusta koskevaa korjausta varainhoitovuoden 1996 osalta ilmoitettuihin menoihin, eli määrää, jonka suuruus oli 832 182 856 ESP.

51 Maito- ja maitotuotealan osalta rahoitusta koskevia korjauksia ehdotettiin komission suorittaman sellaisen tarkastuksen yhteydessä, jossa ilmeni, että maitokiintiö oli ylitetty Espanjassa markkinointivuonna 1995/1996 136 261 218 litralla. Vaikka kyseistä määrää vastaava lisämaksu oli suuruudeltaan 8 020 335 291 ESP, EMOTR:lle oli palautettu 7 193 208 113 ESP, joten jäljelle jäävä määrä oli 827 127 178 ESP. Komission mukaan Espanjan oli myös maksettava korkoa, koska kyseinen lisämaksu oli maksettu myöhässä. Koska sellaisten korkojen määrä, jotka on jo maksettu EMOTR:lle vuosien 1996, 1997, 1998 ja 1999 vuosi-ilmoitusten ja vuoden 2000 kuukausi-ilmoitusten (elokuuhun saakka) perusteella, on 22 270 689 ESP, komission viivästyskorkojen osalta toteuttaman täydentävän korjauksen määräksi on vahvistettu 2 426 259 870 ESP.

52 Peltokasvialan osalta asiakirja-aineistosta ilmenee neljänneksi, että asetuksessa N:o 1098/94 vahvistetut perusviljelyalat ylitettiin Espanjassa markkinointivuonna 1994/1995. Tämä ylitys koski sellaisten kasvien osalta, joita ei kastella, kolmen itsehallintoalueen (Aragonia, Kastilia ja León ja Baskimaa) aluetta ja kasteltujen kasvien osalta kansallisella tasolla vahvistettua alueellista perusviljelyalaa. Tällaisen ylityksen tapauksessa asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa säädetään siitä, että seuraavan markkinointivuoden aikana yleiseen järjestelmään kuuluvien tuottajien on korvauksetta poistettava tuotannosta ylimääräinen osuus pelloistaan. Koska Espanjan viranomaiset eivät soveltaneet kyseistä toimenpidettä, joka koski ylimääräistä tuotannosta poistamista korvauksetta markkinointivuonna 1995/1996, komissio suoritti rahoitusta koskevan korjauksen, jonka suuruus oli 27 823 775 209 ESP.

53 Andalusian itsehallintoalueen osalta komissio on lopuksi soveltanut rahoitusta koskevia korjauksia, jotka ovat perustuneet siihen, ettei asetuksen N:o 3887/92 6 artiklaa, joka koskee peltokasveja koskevaan järjestelmään liittyviä paikan päällä suoritettavia tarkastuksia, ole noudatettu. Markkinointivuoden 1995/1996 osalta komissio suoritti peltokasveja koskevassa järjestelmässä ilmoitettuihin menoihin 5 prosentin suuruisen korjauksen, joka perusteltiin valvonnan täytäntöönpanossa ilmenneillä viivästyksillä. Markkinointivuoden 1996/1997 osalta komissio toteutti 5 prosentin suuruisen rahoitusta koskevan korjauksen sellaisten hakemusten osalta, jotka olivat johtaneet paikan päällä suoritettuihin fyysisiin tarkastuksiin. Tämä korjaus perusteltiin sillä, että valvonnan täytäntöönpanossa esiintyi yhä viivästyksiä tietyillä alueilla, ja sillä, että yhteistyössä tilien tarkastamisesta ja hyväksymisestä vastaavan yksikön kanssa toteutettujen tarkastusten määrä oli riittämätön. Komissio on lisäksi suorittanut 2 prosentin suuruisen rahoitusta koskevan korjauksen sellaisten hakemusten osalta, jotka ovat johtaneet kaukohavainnoinnin avulla toteutettuihin paikan päällä suoritettuihin tarkastuksiin. Kyseinen korjaus perusteltiin sillä, että vaikka sellaisia edellytyksiä, jotka koskevat kaukohavainnoinnin avulla suoritettuja tarkastuksia ja jotka ovat olennainen osa fyysistä valvontaa, on yleisesti ottaen noudatettu, kyseiset tarkastukset oli suoritettu myöhässä. Komissio on näin ollen kaikkien kyseisten virheiden takia soveltanut kiinteämääräistä korjausta, jonka suuruus on 2 668 866 704 ESP.

54 Komissio on kanteen kohteena olevassa päätöksessä jättänyt tämän tuomion 49–53 kohdassa mainitut määrät yhteisörahoituksen ulkopuolelle sillä perusteella, etteivät ne olleet yhteisön oikeuden mukaisia.

55 Espanjan kuningaskunta vaatii kanteessaan, että yhteisöjen tuomioistuin kumoaa kanteen kohteena olevan päätöksen osittain tai ainakin muuttaa sitä niiltä osin, kuin siinä on kohdistettu Espanjaan kyseisiä rahoitusta koskevia korjauksia. Espanjan kuningaskunta vaatii myös, että komissio velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

56 Komissio vaatii, että kanne hylätään ja että Espanjan kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Oliiviöljyn tuotantotukia koskeva korjaus

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan neljännen alakohdan rikkomista

Asianosaisten lausumat

57 Espanjan hallitus riitauttaa rahoitusta koskevan korjauksen, jonka komissio on tehnyt sellaisten laiminlyöntien perusteella, joita se on todennut suoritettujen maksujen ja tuottajille myönnettyjen kiinteämääräisten tukien osalta, ja oliivirekisteriin ja ATK-rekistereihin liittyvän valvonnan puuttumisen perusteella.

58 Espanjan hallitus vetoaa ensinnäkin siihen kantaan, jonka se omaksui asioissa, jotka johtivat asiassa C-130/99, Espanja vastaan komissio, 21.3.2002 annettuun tuomioon (Kok. 2002, s. I-3005) ja asiassa C-349/97, Espanja vastaan komissio, 8.5.2003 annettuun tuomioon (Kok. 2003, s. I-3851) ja jotka koskivat varainhoitovuosia 1993, 1995 ja 1996. Espanjan hallitus toteaa lisäksi, että oliivirekisteriä on muutettu panemalla täytäntöön 23.12.1999 annetussa kuninkaan asetuksessa säädetyt menettelyt.

59 Espanjan hallitus väittää toiseksi, ettei yhteisön varoihin ole kohdistunut minkäänlaisia tappioita. Se korostaa, että Espanjassa kyseisten markkinointivuosien aikana tuotetun oliiviöljyn kokonaismäärä oli yhtä suuri tai suurempi kuin se öljymäärä, jonka osalta maksettiin tukia.

60 Komissio toteaa, että sen vuosina 1998, 1999 ja 2000 suorittamat tarkastukset osoittivat, etteivät oliivirekisteri tai ATK-rekisterit olleet toimintakunnossa. Komissio toteaa myös, että kaikki aiheettomasti maksetut tuet merkitsevät väistämättä yhteisön varoihin kohdistuvia tappioita. Komission mukaan oliiviöljyn tuotannolle maksettavia tukia koskevaan Espanjan järjestelmään liittyvän valvontajärjestelmän nykyiset puutteet aiheuttavat sen, ettei voida taata, että kaikki tuet myönnetään perustellusti.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

61 Ensinnäkin on todettava, että Espanjan kuningaskunta oli velvollinen yhtäältä perustamaan oliivirekisterin asetuksen N:o 154/75 1 artiklan 2 kohdan mukaisesti viimeistään 1.11.1988 ja toisaalta perustamaan ATK-rekisterit oliivien ja oliiviöljyn tuotantoa koskevista tiedoista asetuksen N:o 2261/84 ja asetuksen N:o 3061/84 mukaisesti ennen 31.10.1990.

62 Asiakirja-aineistosta ilmenee, ettei asetettuja määräaikoja ole noudatettu, koska kyseessä olevat oliivirekisteri ja ATK-rekisterit puuttuivat yhä varainhoitovuosien 1995 ja 1996 aikana.

63 Komissio ei tässä tilanteessa ole velvollinen osoittamaan varainhoitovuosien 1997 ja 1998 — joista on kyse käsiteltävänä olevassa asiassa — osalta muuta näyttöä oliivirekisterin ja ATK-rekisterien puuttumisesta kuin sen näytön, jonka se on tältä osin koonnut varainhoitovuosilta 1995 ja 1996 (ks. em. asia Espanja v. komissio, tuomio 21.3.2002, 137–139 kohta). Asianomaisen jäsenvaltion asiana oli osoittaa, että se on kyseisten varainhoitovuosien jälkeen tosiasiassa perustanut oliivirekisterin ja ATK-rekisterit (ks. vastaavasti asia C-332/01, Kreikka v. komissio, tuomio 9.9.2004, Kok. 2004, s. I-7699, 61 kohta).

64 Espanjan kuningaskunta ei käsiteltävänä olevassa asiassa ole esittänyt tällaista näyttöä. Kuten komissio on perustellusti todennut erityisesti oliivirekisterin osalta, 23.12.1999 annetussa kuninkaan asetuksessa säädetyt asetukset päinvastoin osoittavat, ettei oliivirekisteri vielä ollut täysin toimintakunnossa. Näin ollen rahoitusta koskeva korjaus oli tältä osin perusteltu.

65 Valvontajärjestelmää koskevien muiden sellaisten laiminlyöntien osalta, jotka liittyvät muun muassa suoritettuihin maksuihin, tuottajille myönnettyihin kiinteämääräisiin tukiin, ja muun valvonnan puuttumisen osalta Espanjan hallitus tyytyy viittaamaan siihen kantaan, jonka se on esittänyt asioissa, jotka johtivat edellä mainituissa asioissa Espanja vastaan komissio annettuihin tuomioihin. Tältä osin on riittävää todeta, että kyseisissä asioissa esitetyt väitteet koskivat ainoastaan varainhoitovuosia 1993, 1995 ja 1996, kun taas käsiteltävänä oleva asia koskee varainhoitovuosia 1997 ja 1998. Joka tapauksessa voidaan todeta, että kahdessa edellä mainitussa asiassa yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi kaikki Espanjan hallituksen väitteet, jotka koskivat mainittuja muita laiminlyöntejä.

66 Espanjan hallitus on toiseksi esittänyt väitteen siitä, ettei yhteisön varoihin ole kohdistunut minkäänlaisia tappioita, ja tältä osin on todettava, että EMOTR:sta rahoitetaan vain yhteisön säännösten mukaisesti toteutettuja interventioita maatalouden yhteisen markkinajärjestelyn piirissä. Komissio ei ole velvollinen osoittamaan vahingon aiheutumista, vaan riittävää on, että se esittää vakavasti otettavaa tähän viittaavaa selvitystä. Vaikeissa tapauksissa, joissa aiheutuneen vahingon määrää ei pystytä tarkasti toteamaan, yhteisön varoihin kohdistuvat tappiot on määriteltävä arvioimalla ne riskit, joille ne olivat alttiita valvontatoimenpiteiden puutteiden vuoksi (ks. vastaavasti em. asia Espanja v. komissio, tuomio 8.5.2003, 146 kohta).

67 Vaikka komission on näytettävä toteen maatalouden yhteistä markkinajärjestelyä koskevien säännösten rikkominen, sen jälkeen kun tämä rikkominen on osoitettu, jäsenvaltion on tarvittaessa osoitettava, että komissio on tehnyt virheen määrittäes-

sään, mitä rahoituksellisia seuraamuksia rikkomisella on. Jäsenvaltion asiana on tällöin esittää mahdollisimman tarkat ja täydelliset todisteet ilmoittamiensa lukujen todenmukaisuudesta ja tarvittaessa komission laskelmien virheellisyydestä (em. asia Espanja v. komissio, tuomio 8.5.2003, 147 kohta).

68 Espanjan hallitus riitauttaa tältä osin sen, että yhteisön varoihin olisi tosiasiassa kohdistunut tappioita, viittaamalla sellaisiin selvityksiin, jotka sisältyvät 17.3.2000 päivättyyn kirjeeseen, jonka se lähetti komissiolle, sekä yksityiskohtaisiin tietoihin, jotka sisältyvät Espanjan maatalousministeriön 16.12.1999 päivättyyn asiakirjaan, joka koskee markkinointivuosia 1995/1996 ja 1996/1997. Espanjan hallituksen mukaan kyseiset seikat osoittavat, että Espanjassa kyseisten markkinointivuosien aikana tuotetun oliiviöljyn kokonaismäärä oli yhtä suuri tai suurempi kuin se öljymäärä, jonka osalta maksettiin tukia.

69 Kyseiset seikat eivät kuitenkaan ole omiaan horjuttamaan komission väitettä siitä, että Espanjan viranomaisten suorittamat tarkastukset olivat puutteellisia. Koska ATK-rekistereitä ei ollut, mikä on todettu tämän tuomion 64 kohdassa, kyseisillä seikoilla ei voida osoittaa sitä, että tukia saanut oliiviöljy on sitä öljyä, joka tosiasiallisesti on tuotettu. Tästä seuraa, että niillä asiakirjoilla, joihin on vedottu, ei voida asettaa kyseenalaiseksi toteamusta siitä, että sellaisen valvontajärjestelmän puutteet, jonka Espanjan viranomaiset ovat panneet täytäntöön oliiviöljyn tuotantotukien osalta, osoittavat, että yhteisön varoihin kohdistui huomattavien tappioiden riski.

70 Tästä seuraa, että ensimmäinen kanneperuste, joka koskee oliiviöljyn tuotantotukia, on hylättävä perusteettomana.

Toinen kanneperuste, joka koskee sitä, että rahoitusta koskevan korjauksen määrä on perusteeton

Asianosaisten lausumat

71 Espanjan hallitus väittää yhtäältä, että koska komissio on todennut, että oliiviöljyn tuotantotukien valvonta- ja maksujärjestelmää oli parannettu aikaisempiin varainhoitovuosiin verrattuna, sen olisi pitänyt vähentää rahoitusta koskevan korjauksen määrää 5 prosentista 2 prosenttiin. Espanjan hallitus väittää toisaalta, ettei komissio ollut ottanut huomioon sellaisia oliiviöljyn tuotantotukea koskevia muita valvontatoimenpiteitä, joiden avulla oli mahdollista paikata oliivirekisterin käyttöön väistämättä liittyviä puutteita ja joita ovat nimittäin sellaiset tarkistukset ja seuranta, joita kyseinen hallitus on toteuttanut oliivipuristamojen osalta.

72 Komissio toteaa, että vaikka valvontajärjestelmän tietyt osat olisivat tyydyttäviä, toteutetuilla parannuksilla ei kuitenkaan voida mitenkään perustella sitä, että varainhoitovuosien 1997 ja 1998 toteutetun rahoitusta koskevan korjauksen määrää vähennettäisiin. Komissio korostaa, että niin kauan kuin kahta pääasiallista valvontakeinoa, eli oliivirekisteriä ja ATK-rekistereitä, ei ole pantu täytäntöön, yhteisöön kohdistuva tappioiden vaara on suuri ja korjaukset ovat näin ollen perusteltuja.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

73 Komissio on soveltanut 5 prosentin määrää laskiessaan oliiviöljyn tuotantotukiin kohdistuvaa korjausta, ja tältä osin on todettava yhtäältä, että oliivirekisteri ja ATK-rekisterit ovat tukia koskevan yhteisön valvontajärjestelmän peruselementtejä. Niin

kauan kuin niitä ei ole pantu täytäntöön, on lähtökohtaisesti perusteltua soveltaa 10 prosentin korjausta, joka on mainittu komission suuntaviivoissa, sellaisina kuin ne ilmenevät komission asiakirjasta nro VI/5330/97 (ks. em. asia komissio v. Kreikka, tuomion 70 kohta).

74 Komissio on kuitenkin myöntänyt, että Espanjan valvontajärjestelmän tietyt osat olivat tyydyttäviä, vaikka ne eivät tehokkuudeltaan vastanneetkaan yhteisön lainsäädännössä edellytettyä valvontajärjestelmää. Komissio piti näin ollen asianmukaisena soveltaa 5 prosentin suuruista korjausta.

75 Komission suuntaviivojen mukaan ei olisi hyväksyttävää laskea korjauksen tasoa alle 5 prosentin niin kauan kuin oliivirekisteriä ja ATK-rekistereitä ei ole perustettu, koska mainitut rekisterit ovat yhteisön valvontajärjestelmän avaintekijöitä. Espanjan hallituksen vastakkaiset väitteet on näin ollen hylättävä.

76 Espanjan hallitus on myös väittänyt, että käyttöön on otettu järjestelmä, joka perustuu muihin keinoihin valvoa oliiviöljyn tuotantotukea ja erityisesti öljypuristamojen tarkastuksiin, ja tältä osin on riittävää todeta, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan silloin, kun asetuksessa säädetään erityisistä valvontatoimenpiteistä, on tarpeetonta tutkia jäsenvaltioiden esittämien sellaisten väitteiden sisältöä, joiden mukaan toinen valvontajärjestelmä on tehokkaampi (ks. erityisesti asia C-54/91, Saksa v. komissio, tuomio 22.6.1993, Kok. 1993, s. I-3399, 38 kohta ja em. asia Espanja v. komissio, tuomio 21.3.2002, 87 kohta).

77 Näin ollen myös toinen kanneperuste, joka koskee oliiviöljyn tuotantotukea, on hylättävä perusteettomana.

78 Edellä esitetystä seuraa, että Espanjan hallituksen kanne on hylättävä niiltä osin, kuin se koskee sitä, että EMOTR:sta on kieltäydytty rahoittamasta tiettyjä oliiviöljyn tuotantotukeen liittyviä menoja.

Oliiviöljyn kulutustukea koskevat korjaukset

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan neljännen alakohdan rikkomista

Asianosaisten lausumat

79 Espanjan hallitus toteaa, että komissio on perustanut kyseisen rahoitusta koskevan korjauksen samoihin syihin, kuin niihin, jotka saivat komission tekemään korjauksia varainhoitovuosien 1994 ja 1995 osalta. Espanjan hallitus viittaa näin ollen sellaisiin kanneperusteisiin, jotka se on esittänyt siinä kanteessa, jonka se nosti kyseisten korjausten osalta ja joka johti asiassa C-374/99, Espanja vastaan komissio, 13.9.2001 annettuun tuomioon (Kok. 2001, s. I-5943).

80 Komissio toteaa, että yhteisöjen tuomioistuin hylkäsi kyseisessä tuomiossa kaikki Espanjan hallituksen väitteet, jotka liittyivät sellaiseen rahoitusta koskevaan korjaukseen, jonka komissio teki varainhoitovuosien 1994 ja 1995 todettujen puutteellisuuksien perusteella.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

81 Sen kannan osalta, jonka Espanjan hallitus on esittänyt asiassa, joka johti edellä mainitussa asiassa Espanja vastaan komissio 13.9.2001 annettuun tuomioon, on riittävää todeta, että ne väitteet, jotka Espanjan hallitus esitti kyseisessä asiassa, koskivat ainoastaan varainhoitovuosia 1994 ja 1995, kun taas käsiteltävänä oleva asia koskee näiltä osin varainhoitovuotta 1996. Joka tapauksessa voidaan todeta, että yhteisöjen tuomioistuin on mainitun tuomion 36 kohdassa hylännyt kaikki Espanjan hallituksen esittämät kanneperusteet, jotka oli kohdistettu oliiviöljyn kulutustuen osalta sovellettuihin korjauksiin.

82 Tästä seuraa, että ensimmäinen kanneperuste on hylättävä.

Toinen kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan viidennen alakohdan rikkomista

Asianosaisten lausumat

83 Toisen kanneperusteen osalta Espanjan hallitus esittää ensinnäkin väitteen siitä, ettei komission 3.11.1997 päivättyä kirjettä voida pitää asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan viidennessä alakohdassa tarkoitettuna "kirjallisena tiedoksiantona" komission tarkastuksen tuloksista. Espanjan hallitus väittää, että vaikka kyseisessä kirjeessä viitataan mahdollisuuteen toteuttaa rahoitusta koskevia korjauksia varainhoitovuosien 1994 ja 1995 osalta, se ei kuitenkaan sisällä minkäänlaista nimenomaista ilmoitusta varainhoitovuoden 1996 osalta. Espanjan hallitus toteaa myös, ettei kyseisessä kirjeessä viitattu komission tarkastuksen tuloksiin kyseisen varainhoitovuoden osalta eikä asetukseen N:o 1663/95.

84 Espanjan hallitus esittää saman kanneperusteen osalta toisen väitteen, jonka mukaan komission 17.8.1998 päivätty kirje, jonka Espanjan hallitus on saanut 21.8.1998, ei myöskään ole asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan viidennessä alakohdassa tarkoitettu "kirjallinen tiedoksianto", koska siinä ei viitata asetukseen N:o 1663/95. Jos kyseistä kirjettä olisi pidettävä mainittuna kirjallisena tiedoksiantona, se voisi koskea ainoastaan sellaisia varainhoitovuotta 1996 koskevia menoja, jotka on ilmoitettu 24 kuukauden kuluessa ennen kirjeen vastaanottamisen päivämäärää, toisin sanoen sellaisia menoja, jotka on ilmoitettu 21.8.1996 alkaen.

85 Komissio esittää vastauksenaan yhtäältä, että sen 3.11.1997 päivätty kirje on asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan viidennessä alakohdassa tarkoitettu kirjallinen tiedoksianto vuoden 1996 marraskuussa pidettyjen tarkastusten tuloksista. Komissio väittää, että kyseisessä kirjeessä viitataan 18.–22.11.1996 toteutetun tarkastusmatkan lopullisiin tuloksiin ja sellaisiin rahoitusta koskeviin korjauksiin, joita saatettaisiin ehdottaa. Samassa kirjeessä todetaan komission mukaan, että tarkastusten tulokset koskivat varainhoitovuotta 1994 ja sitä seuraavia varainhoitovuosia. Kyseinen kirje koski komission mukaan siis nimenomaisesti varainhoitovuotta 1996. Komission ja Espanjan hallituksen tätä seuranneen kirjeenvaihdon sekä niiden välillä järjestettyjen kahdenkeskisten kokousten perusteella voidaan myös todeta, että myös Espanjan viranomaiset tulkitsivat kyseistä kirjettä mainitulla tavalla.

86 Komissio toteaa toisaalta, että 17.8.1998 päivätty kirje ei ole kyseisessä säännöksessä tarkoitettu kirjallinen tiedoksianto, vaan ainoastaan virallinen ilmoitus niistä päätelmistä, joita kyseiset virkamiehet ovat tehneet.

87 Sen osalta, ettei asetuksen N:o 1663/95 8 artiklaan ole viitattu nimenomaisesti, komissio toteaa, että Espanjan hallitus on täysin tietoinen siitä, että niin kauan kuin kyseiset laiminlyönnit jatkuvat, Espanjan hallituksen suorittamiin menoihin sovelletaan edelleen rahoitusta koskevia korjauksia samoista syistä. Espanjan hallitus ei komission mukaan voi näin ollen vedota siihen, että oikeusvarmuuden periaatetta — jota kyseisellä artiklalla pyritään suojelemaan — olisi loukattu.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

88 Asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan viidennen alakohdan mukaan "niiden menojen rahoituksesta, jotka on suoritettu aikaisemmin kuin 24 kuukautta ennen komission asianomaiselle jäsenvaltiolle toimittamaa tarkastusten tuloksia koskevaa kirjallista tiedoksiantoa, ei voida kieltäytyä".

89 Asetuksen N:o 1663/95, joka on asetuksen N:o 729/70 soveltamisasetus, 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa täsmennetään kyseisen kirjallisen tiedoksiannon sisältö. Kyseisen säännöksen mukaan tiedoksiannossa on ilmoitettava tulevan sääntöjenmukaisuuden varmistamiseksi toteutettavat korjaustoimenpiteet sekä arvio menoista, jotka se mahdollisesti ehdottaa jätettäviksi asetuksen soveltamisen ulkopuolelle, ja siinä on viitattava asetukseen N:o 1663/95.

90 Näin ollen on ensiksi tutkittava, täyttääkö 3.11.1997 päivätty kirje asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdan edellytykset, sellaisina kuin kyseistä säännöstä luetaan yhdessä asetuksen N:o 1663/95 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisen kohdan kanssa.

91 Kyseisessä kirjeessä todetaan alustavasti, että komission virkamiehet ovat varainhoitovuotta 1994 ja sitä seuraavia varainhoitovuosia koskevien, oliiviöljyn kulutukseen liittyvien tilien tarkastamisen ja hyväksymisen yhteydessä toteuttaneet 18.–22.11.1996 tarkastuksen, jonka tuloksista, jotka sisältyvät mainitun kirjeen liitteeseen, on jo keskusteltu komission ja Espanjan viranomaisten välillä. Kirjeessä todetaan seuraavaksi, että mainitut tulokset osoittavat tilanteen olevan huolestuttava, mikä aiheuttaa sen, että komissio vaatii Espanjan viranomaisia toteuttamaan kiireellisesti tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maksujen hallinta ja valvonta ja seuraamusten soveltaminen ovat voimassa olevien yhteisön oikeuden säännösten mukaisia. Kirjeessä todetaan lopuksi, että komissio pidättää itsellään oikeuden esittää myöhemmin sellaiset rahoitusta koskevat korjaukset, jotka

kohdistetaan sellaisiin menoihin, joita Espanjan kuningaskunta on ilmoittanut varainhoitovuosiksi 1994 ja 1995, ja sellaisiin menoihin, joita ilmoitetaan myöhemmin. Kirjeen loppuun sisältyy myös kansallisille viranomaisille osoitettu kehotus esittää vastauksensa esitettyihin kysymyksiin kuuden viikon kuluessa, erityisesti kirjeen liitteessä olevien tiedonsaantipyyntöjen osalta.

92 Espanjan hallitus on väittänyt, ettei 3.11.1997 päivättyyn kirjeeseen sisälly nimenomaista viittausta asetukseen N:o 1663/95, ja tältä osin on tutkittava, onko tämä puute riittävä, jotta voitaisiin katsoa, ettei kyseinen kirje ole kyseisessä asetuksessa ja asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettu kirjallinen tiedoksianto.

93 On todettava, että komission on suhteissaan jäsenvaltioihin noudatettava soveltamisasetuksissa itselleen asettamiaan edellytyksiä. Jäsenvaltiot eivät kuitenkaan voi omaksua suhteissaan komissioon puhtaan muodollista kantaa, kun asiaan liittyvistä olosuhteista käy ilmi, että niiden oikeuksia on täysin suojattu. Kun asianomainen hallitus saa kyseessä olevan asiakirjan, eli tässä tapauksessa 3.11.1997 päivätyn kirjeen, perusteella täydellisesti tietoonsa komission tekemät varaukset sekä korjaukset, jotka kyseisellä alalla todennäköisesti tultaisiin tekemään, jotta se voi täyttää asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdassa ja asetuksen N:o 1663/95 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa kirjalliselle tiedoksiannolle asetetun ilmoitustehtävän, pelkästään se, ettei kyseisessä asiakirjassa viitata asetukseen N:o 1663/95, ei merkitse olennaisen muotomääräyksen rikkomista (ks. vastaavasti asia C-170/00, Suomi v. komissio, tuomio 24.1.2002, Kok. 2002, s. I-1007, 34 kohta).

94 On ilmeistä, että 3.11.1997 päivätyn kirjeen perusteella Espanjan hallitus on saanut täydellisesti tietoonsa komission tekemät varaukset ja korjaukset, jotka oliiviöljyn kulutuksen alalla todennäköisesti tehtäisiin varainhoitovuoden 1996 osalta. Tästä seuraa, että vaikka kyseisessä kirjeessä ei ollut täsmällistä viittausta asetukseen N:o 1663/95, se täytti asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohdan c alakohdassa ja

asetuksen N:o 1663/95 8 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa kirjalliselle tiedoksiannolle asetetun ilmoitustehtävän.

95 Tästä seuraa, että toisen kanneperusteen osalta esitettyä ensimmäistä väitettä ei voida hyväksyä. Näin ollen saman kanneperusteen osalta esitettyä toista väitettä ei ole aihetta tarkastella.

96 Edellä esitetyn perusteella Espanjan hallituksen vaatimus, joka koskee sitä, että tiettyjä oliiviöljyn kulutustukeen liittyviä menoja on kieltäydytty ottamasta EMOTR:n vastattavaksi, on hylättävä perusteettomana.

Korjaus, joka koskee lisämaksua maitoalalla

Asianosaisten lausumat

97 Espanjan hallitus myöntää, että jäsenvaltiot ovat velvollisia perimään huolellisesti sellaiset lisämaksut, jotka maidon myyjien tai tuottajien on maksettava, sekä tarpeen vaatiessa viivästyskoron. Espanjan hallituksen mukaan yhteisön lainsäädäntö ei kuitenkaan salli sitä, että komissio voisi vaatia kyseisiä korkoja jäsenvaltiolta.

98 Komissio puolestaan väittää, että jäsenvaltioilla on kaksi velvollisuutta, eli ensinnäkin se, että sen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että maksuvelvolliset maksavat lisämaksun määrän asetetussa määräajassa viiväs-

tyskorkojen uhalla, ja toiseksi se, että sen on maksettava lisämaksun määrä yhteisölle asetetussa määräajassa ja viivästyskorkoineen. Ennakkomaksujen vähentäminen, joka liittyy viimeksi mainittuun velvollisuuteen, ei poista jäsenvaltioiden velvollisuutta periä maksuvelvollisilta lisämaksua ja viivästyskorkoja.

99 Komissio toteaa lisäksi, että toisin kuin Espanjan hallitus väittää, ei ole olemassa minkäänlaista oikeudellista perustetta, jolla voitaisiin oikeuttaa viivästyskorkojen maksaminen kansallisen talousarvion hyväksi.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

100 Aluksi on muistettava, että lisämaksujärjestelmän moitteettoman toiminnan varmistamiseksi asetuksen N:o 536/93 3 artiklan 4 kohdalla ja 5 artiklan 2 kohdalla pyritään tehostamaan ja nopeuttamaan sitä, että maksuvelvollinen maksaa lisämaksun toimivaltaiselle kansalliselle toimielimelle.

101 Kun luetaan mainittuja säännöksiä yhdessä ja kun otetaan huomioon asetuksen N:o 729/70 5 artiklan 2 kohta ja 8 artikla, jäsenvaltioiden toimittamista tiedoista ja Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosastosta rahoitettujen menojen kuukausittaisesta kirjanpidosta ja asetuksen (ETY) N:o 2776/88 kumoamisesta 16 päivänä helmikuuta 1996 annetun komission asetuksen (EY) N:o 296/96 (EYVL L 39, s. 5) 1 artiklan 1 kohta ja 4 artikla ja talousarviota koskevasta kurinalaisuudesta 31 päivänä lokakuuta 1994 tehdyn neuvoston päätöksen 94/729/EY (EYVL L 293, s. 14) 13 artikla, voidaan todeta, että kun määräaikaa, joka maksuvelvollisella on lisämaksun maksamiseksi, ei noudateta, komissio kohdistaa seuraamuksena kyseiseen jäsenvaltioon velvollisuuden vähentää sellaisia ennakkomaksuja, joiden tarkoituksena on kattaa menoja maitoalalla, ennakkomaksujen määrän tai arvioidun määrän suuruisena.

102 On todettava, että yhtäältä asetuksen N:o 536/93 3 artiklan 4 kohdassa säädetään ostajien ja tuottajien velvollisuudesta maksaa toimivaltaiselle elimelle korkoa kunkin vuoden 1. päivästä syyskuuta lähtien lisämaksun maksamisen viivästyessä ja toisaalta kyseisen asetuksen 5 artiklan 2 kohdassa säädetään jäsenvaltioiden velvollisuudesta vähentää maksetut korot jäsenvaltioiden EMOTR:lle esittämistä maitoalan menojen korvaushakemuksista (em. asia Espanja v. komissio, tuomio 21.3.2002, 101 kohta ja asia C-148/01, Kreikka v. komissio, tuomio 12.6.2003, Kok. 2003, s. I-5883, 52 kohta).

103 Tässä tapauksessa on selvää, etteivät Espanjan viranomaiset ole perineet kyseisissä säännöksissä tarkoitettuja viivästyskorkoja.

104 Yhteisöjen tuomioistuin on myös edellä mainitussa asiassa Espanja vastaan komissio 21.3.2002 annetun tuomion 101 kohdassa todennut, että se, että tietyt erääntyneet määrät ovat jääneet maksamatta tai ne on maksettu myöhässä, ei sellaisenaan merkitse sellaisten velvollisuuksien noudattamatta jättämistä, joita yhteisön oikeudessa asetetaan jäsenvaltioille.

105 Tästä seuraa, ettei asetuksen N:o 536/93 5 artiklan 2 kohtaa voida soveltaa käsiteltävänä olevassa asiassa.

106 Komissio voi kuitenkin asetuksen N:o 729/70 8 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan tehdä korjauksen, jos se voi osoittaa, että EMOTR on kärsinyt tappion, joka on seuraus kansallisten viranomaisten huolimattomuudesta johtuneesta epäonnistumisesta riidanalaisten määrien perinnässä (ks. em. asia Espanja v. komissio, tuomio 21.3.2002, 102 kohta).

107 Vaikka komissio olisi asetuksen N:o 729/70 8 artiklan 2 kohdan ensimmäiseen alakohtaan nimenomaisesti viittaamatta todellisuudessa perustanut riidanalaisen korjauksen kyseiseen säännökseen, se ei kuitenkaan ole osoittanut, millä tavalla Espanjan viranomaiset ovat väitetyllä laiminlyönnillään olleet aiheuttamassa yhteisön varoihin kohdistuvia tappioita, eikä arvioinut sitä riskiä, joka kyseisiin varoihin on kohdistunut mainitun laiminlyönnin takia.

108 Tässä tapauksessa on selvää, että koska komissio on viitannut nimenomaisesti asetuksen N:o 536/93 5 artiklan 2 kohtaan, se on perustanut riidanalaisen korjauksen yksinomaan kyseiseen säännökseen.

109 Koska komissio on näin ollen perustanut riidanalaisen korjauksen virheelliseen oikeudelliseen perustaan, on hyväksyttävä Espanjan hallituksen vaatimus siitä, että rahoitusta koskeva korjaus, jonka määrä on 2 426 259 870 ESP ja joka perustuu korkoihin, jotka ovat tulleet maksettaviksi maitotuotteiden lisämaksujärjestelmässä, on kumottava.

Korjaus, joka koskee peltokasvialalla maksettuja tukia ja sen seurauksia, ettei ylimääräistä peltojen kesannointia koskevaa velvollisuutta ole asetettu

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen luetelmakohdan rikkomista

Asianosaisten lausumat

110 Espanjan hallitus myöntää ensinnäkin markkinointivuoden 1994/1995 osalta, että se on ylittänyt peltokasvien taatut viljelyalat Espanjassa sekä kastelemattomien että

kasteltujen peltokasviviljelmien osalta. Kyseinen ylitys perustuu Espanjan hallituksen mukaan kuitenkin Espanjassa vuonna 1994 esiintyneeseen vakavaan kuivuuteen, joka aiheutti sadon romahtamisen. Kuivuus aiheutti myös sen, että tiettyjä kasveja oli korvattava toisilla.

111 Espanjan hallitus esittää ensimmäisen kanneperusteensa osalta ensinnäkin väitteen, joka koskee velvollisuutta poistaa ylimääräisesti tuotannosta kastelemattomien peltokasvien viljelmiä. Se toteaa, että tilanteessa, jossa oli kyse poikkeuksellisesta kuivuudesta, komission olisi pitänyt soveltaa asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohdan kolmatta alakohtaa, joka on lisätty asetuksen N:o 1422/97 1 artiklalla. Espanjan hallituksen mukaan kyseisessä säännöksessä säädetään siitä, että sellaisten poikkeuksellisten ilmasto-olojen tapauksessa, jotka ovat vaikuttaneet tuotantoon sen markkinointivuoden aikana, jona ylitys on todettu, komissio voi vapauttaa kyseessä olevien alueiden viljelijät velvollisuudesta poistaa ylimääräinen osa tuotannosta korvauksetta. Kyseisellä säännöksellä voidaan perustella se, ettei Espanja ole noudattanut kyseistä velvollisuuttaan markkinointivuonna 1995/1996.

112 Espanjan hallitus on saman kanneperusteen osalta esittänyt toisen väitteen, joka koskee velvollisuutta poistaa tuotannosta ylimääräinen osa kasteltujen kasvien peltoja ja erityisesti öljysiementen peltoja. Espanjan hallitus korostaa sitä, että merkittävä kuivuus teki tarpeelliseksi asettaa rajoituksia peltojen kasteluun käytetyn veden käytölle. Kastelluilla pelloilla perinteiset tuotantolajikkeet, kuten riisi, pellava ja tomaatit, korvattiin vähemmän vettä vaativilla kasveilla ja erityisesti öljysiemenillä. Nämä olosuhteet ovat yhdessä aiheuttaneet sen, että se pinta-ala, jota korvaukset ovat koskeneet, tuotannosta poistetut alat mukaan lukien, on ylittänyt kasteltujen peltojen perusviljelyalan.

113 Espanjan hallitus myöntää, että komission asetuksessa N:o 1040/95 säädetään, että asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohta merkitsee sitä, että vastikkeetonta

pellonpoistoa sovelletaan ainoastaan öljysiementen viljelijöihin, mutta ei muiden kasteltujen kasvien viljelijöihin. Komission kanssa tehdyn poliittisen sopimuksen perusteella kyseistä velvollisuutta ei kuitenkaan sovelleta edes öljysiementen viljelijöihin.

114 Komissio toteaa ensimmäisen väitteen osalta, että asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohdan kolmatta alakohtaa sovelletaan ylityksiin markkinointivuodesta 1995/1996 alkaen. Komission mukaan kyseistä säännöstä ei näin ollen sovelleta käsiteltävänä olevassa asiassa, koska riidanalaisen korjauksen taustalla oleva ylitys on tapahtunut markkinointivuonna 1994/1995.

115 Toisen väitteen osalta komissio toteaa, että asetuksessa N:o 1040/95 asetettiin Espanjan viranomaisille markkinointivuonna 1995/1996 velvollisuus olla soveltamatta pellonpoistoa ainoastaan sellaisiin alueisiin, joilla kasvatetaan viljaa, proteiineja, pellavansiemeniä, asiaan kuuluviin pakollisiin pellonpoistoihin ja sellaiseen vapaaehtoiseen pellonpoistoon, joka otetaan huomioon kasteltujen kasvien perusviljelyalassa. Komissio kiistää ja väittää myös aina kiistäneensä sen, että Espanjan viranomaisten kanssa olisi tehty kirjoittamaton sopimus, jossa se olisi hyväksynyt sen, ettei ylimääräistä pellonpoistoa koskevaa velvollisuutta sovellettaisi myöskään öljysiemeniin.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

116 Asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädetään, että yhteisön peltokasvien viljelijät voivat tietyin edellytyksin hakea korvausta, joka myönnetään alalle, joka on varattu peltokasveille tai joka on poistettu tuotannosta ja joka ei ylitä alueellista perusviljelyalaa.

117 Asetuksen N:o 1098/94 liitteessä vahvistetaan tältä osin Espanjalle yhtäältä alueellinen perusviljelyala, joka vastaa kutakin itsehallintoaluetta sellaisten kasvien osalta, joita ei kastella, ja toisaalta kansallisen tason alueellinen perusviljelyala kasteltujen kasvien osalta.

118 Asetuksen N:o 2836/93 1 artiklan 1 kohdassa säädetään, että alueellisen perusviljelyalan mahdollisen ylityksen toteamiseksi jäsenvaltion toimivaltaisen viranomaisen on otettava huomioon toisaalta vahvistettu alueellinen perusviljelyala ja toisaalta niiden viljelyalojen summa, joista kyseisellä alueella on jätetty tukihakemuksia.

119 Kun niiden yksittäisten viljelyalojen summa, joille tukea haetaan, ylittää alueellisen perusviljelyalan, yleiseen järjestelmään kuuluvien tuottajien on seuraavan markkinointivuoden aikana korvauksetta poistettava tuotannosta ylimääräinen osuus pelloistaan asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen luetelmakohdan nojalla.

120 Ensimmäiseen kanneperusteeseen liittyvän ensimmäisen väitteen osalta Espanjan hallitus myöntää, että alueellinen perusviljelyala on kastelemattomien kasvien osalta ylitetty markkinointivuonna 1994/1995 ilman, että kyseisten kasvien viljelijöille olisi asetettu velvollisuutta poistaa tuotannosta ylimääräinen osuus pelloistaan korvauksetta.

121 Toisin kuin Espanjan hallitus väittää, asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohdan kolmatta alakohtaa, jossa säädetään, että jos poikkeukselliset ilmasto-olosuhteet ovat vaikuttaneet sen markkinointivuoden tuotantoon, jonka aikana ylittäminen on todettu, komissio voi vapauttaa kyseisten alueiden tuottajat velvollisuudesta poistaa tuotannosta ylimääräinen osuus pelloistaan korvauksetta, sovelletaan tällaiseen

ylitykseen vasta markkinointivuodesta 1995/1996 alkaen. Kyseiseen säännökseen ei näin ollen voida vedota käsiteltävänä olevassa asiassa, joka koskee markkinointivuoden 1994/1995 aikana tapahtunutta ylitystä.

122 Ensimmäiseen kanneperusteeseen liittyvä ensimmäinen väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.

123 Ensimmäiseen kanneperusteeseen liittyvän toisen väitteen osalta on muistettava, että Espanjan hallitus myöntää myös sen, että se on kasteltujen kasvien osalta, öljysiemenet mukaan lukien, ylittänyt markkinointivuonna 1994/1995 alueellisen perusviljelyalan ilman, että kyseisten kasvien viljelijöille olisi asetettu velvollisuutta poistaa tuotannosta ylimääräinen osuus pelloistaan korvauksetta.

124 Lisäksi asetuksen N:o 1040/95 johdanto-osan kuudennesta perustelukappaleesta ilmenee, että

— kyseinen ylitys johtui epätavallisen suuresta öljysiementen viljelyalasta; olisi epäoikeudenmukaista rangaista muiden peltokasvien viljelijöitä öljysiementen viljelijöiden aiheuttamasta väärinkäytöstä

— muiden peltokasvien viljelyalat eivät suurentuneet merkittävästi

— olisi tarkoituksenmukaista rangaista öljysiementen viljelijöitä tämän väärinkäytön aiheuttamisesta.

125 Komissio vetoaa perustellusti siihen, ettei käsiteltävänä olevassa asiassa ole merkitystä asetuksen N:o 1040/95 1 artiklalla, jossa säädetään markkinointivuonna 1994/1995 tapahtuneen ylityksen osalta, ettei velvollisuutta poistaa tuotannosta ylimääräinen osa pelloista korvauksetta sovelleta alueisiin, joilla kasvatetaan viljaa, proteiineja tai pellavansiemeniä, asiaan kuuluviin pakollisiin pellonpoistoihin eikä kaikkeen vapaaehtoiseen pellonpoistoon, joka otetaan huomioon kasteltujen kasvien alueellisessa perusviljelyalassa, ja jolla ei näin ollen ole minkäänlaista vaikutusta sellaisten alojen kannalta, joilla viljellään öljysiemeniä.

126 Espanjan hallituksen olisi tässä tilanteessa pitänyt velvoittaa mainittujen öljysiementen viljelijät poistamaan korvauksetta tuotannosta ylimääräinen osa pelloistaan.

127 Espanjan hallitus on väittänyt, että komission kanssa olisi tehty poliittinen sopimus, mutta tältä osin on riittävää todeta, että viljelijöiden pellonpoistovelvollisuus sisältyy yhteisön oikeuden säännökseen. Kyseistä velvollisuutta ei näin ollen voida muuttaa komission ja jäsenvaltion välisellä poliittisella sopimuksella.

128 Tästä seuraa, että ensimmäiseen kanneperusteeseen liittyvä toinen väite on hylättävä perusteettomana.

Toinen kanneperuste, joka koskee sitä, että rahoitusta koskevan korjauksen määrä on perusteeton

Asianosaisten lausumat

129 Espanjan hallitus väittää toisen kanneperusteen osalta, että vaikka komissiolla oli oikeus soveltaa asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan toista luetelmakohtaa, kyseisestä soveltamisesta seuranneen rahoitusta koskevan korjauksen määrä on virheellinen.

130 Kyseinen hallitus myöntää toisaalta, että komissiolla on oikeus periä aiheettomasti maksetut määrät takaisin sellaisen pinta-alan suhteessa, jota käytetään peltokasvien viljelyyn tai joka on poistettu tuotannosta ja jonka osalta Espanjan kuningaskunnan olisi pitänyt asettaa velvollisuus poistaa ylimääräinen osa tuotannosta korvauksetta. Espanjan kuningaskunta myöntää lisäksi, että kun komissio on laskenut sitä osuutta pinta-alasta, joka olisi pitänyt poistaa tuotannosta mutta jonka osalta näin ei ole tehty, se on ensinnäkin lisännyt sen osuuden pinta-alasta, jonka osalta tuotannosta poistaminen on ollut pakollista, siihen osuuteen, joka on poistettu tuotannosta ylimääräisenä. Komissio on toiseksi ottanut huomioon sen pinta-alan, joka markkinointivuonna 1995/1996 oli vapaaehtoisesti poistettu tuotannosta, vähennyksenä, joka perustuu siihen, että sillä, että osa viljelijöistä on poistanut peltoja tuotannosta, voidaan korvata se, ettei osa viljelijöistä ole lainkaan poistanut peltoja tuotannosta.

131 Espanjan hallitus väittää kuitenkin toisaalta, ettei komissio olisi kuitenkaan voinut ottaa kyseisessä laskelmassa huomioon sellaista viiden prosenttiyksikön suuruista korotusta, jota on sovellettu pakolliseen tuotannosta poistamiseen ja joka on perustunut yhtäältä tiettyjen palstojen viljelykiertoon perustuvaan tuotannosta poistamiseen asetuksen N:o 1765/92 7 artiklan 1 kohdan kolmannen alakohdan mukaisesti ja toisaalta tuotannosta poistamista koskevan velvollisuuden siirtämiseen viljelijöiden välillä kyseisen asetuksen 7 artiklan 7 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen luetelmakohdan mukaisesti.

132 Komissio, joka myöntää, että kyseisen rahoitusta koskevan korjauksen laskentatapa on monimutkainen, korostaa, että se ainoastaan soveltaa asiaa koskevaa yhteisön lainsäädäntöä. Komissio toteaa ensinnäkin, että on perittävä takaisin maksut, jotka on suoritettu sellaisten peltojen vapaaehtoisen tuotannosta poistamisen perusteella, jotka olisi pitänyt poistaa tuotannosta ylimääräisinä ja korvauksetta. Komissio huomauttaa toiseksi, että koska se pinta-ala, joka on poistettu tuotannosta vapaaehtoisesti, lisättynä siihen pinta-alaan, joka on poistettu tuotannosta pakollisesti, ei kokonaan kata tuotannosta poistamista koskevaa velvollisuutta, on vähennettävä samassa tuotannosta poistamatta koskevassa suhteessa niitä maksuja, joita on suoritettu viljeltyjen alojen osalta. Koska on hyvin epätodennäköistä, että tosiasiallisesti olisi ollut havaittavissa jonkinlainen yhteys sen, miten viljelijä on poistanut peltoja tuotannosta, ja sen välillä, kuinka paljon hänen olisi pitänyt poistaa

tuotannosta ylimääräisesti, on komission mukaan katsottava, että tiettyjä aloja oli poistettu tuotannosta viljelykierron perusteella ja että viljelijöiden välillä kyseisiä tuotannosta poistamista koskevia velvollisuuksia oli siirretty, ja näin ollen sovellettava asetuksen N:o 1765/92 7 artiklan 1 kohdan kolmatta alakohtaa ja kyseisen asetuksen 7 artiklan 7 kohdan ensimmäisen alakohdan toista luetelmakohtaa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

133 Tältä osin on ensinnäkin aiheellista muistaa, että EMOTR:sta myönnettävän rahoituksen hallinnointi perustuu pääosin kansallisiin viranomaisiin, joiden tehtävänä on valvoa yhteisön lainsäädännön tarkkaa noudattamista. Komissio ei harjoita tässä kansallisten ja yhteisön viranomaisten väliseen luottamukseen perustuvassa järjestelmässä mitään systemaattista valvontaa, ja tällaisen systemaattisen valvonnan toteutusta olisi sen lisäksi tosiasiallisesti mahdotonta taata. Yksinomaan jäsenvaltio pystyy tuntemaan ja määrittämään tarkasti EMOTR:n tilien valmistelussa tarpeelliset tiedot, koska komissio ei ole riittävän lähellä toimijoita saadakseen niiltä tarvitsemansa tiedot (asia C-238/96, Irlanti v. komissio, tuomio 1.10.1998, Kok. 1998, s. I-5801, 30 kohta ja asia C-118/99, Ranska v. komissio, tuomio 24.1.2002, Kok. 2002, s. I-747, 37 kohta).

134 Asetuksen N:o 729/70 2 ja 3 artiklassa komissiolle annetaan mahdollisuus saattaa EMOTR:n vastattavaksi ainoastaan sellaiset määrät, jotka on suoritettu maatalouden eri aloilla vahvistettujen sääntöjen mukaisesti (ks. mm. asia C-197/90, Italia v. komissio, tuomio 8.1.1992, Kok. 1992, s. I-1, 38 kohta ja em. asia Ranska v. komissio, tuomion 38 kohta).

135 Yhteisön talousarvioon kohdistuneen suoran vahingon osalta on muistettava, että asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 1 kohdassa säädetään peltokasveihin ja tuotannosta poistettuihin aloihin sovellettavan tukijärjestelmän osalta, että yhteisön peltokasvien viljelijät voivat hakea korvausta kyseisen asetuksen 2–13 artiklassa vahvistetuin edellytyksin.

136 Tältä osin on todettava, että korvaus, joka myönnetään peltokasvien viljelijöille sellaisten alojen perusteella, joita käytetään peltokasvien viljelyyn tai jotka on poistettu tuotannosta mutta jotka olisi pitänyt poistaa tuotannosta ylimääräisesti ja korvauksetta, on asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan toisen luetelmakohdan vastainen. Kyseisen säännöksen mukaan ylimääräisen pellonpoiston prosentuaalinen osuus vastaa sitä prosentuaalista osuutta, jolla alueellinen perusviljelyala on ylitetty.

137 Edellä esitetty huomioon ottaen jäsenvaltio ei voi vaatia komissiota palauttamaan määriä, jotka on maksettu kyseisen säännöksen vastaisesti.

138 Jos jäsenvaltio vaatii tällaisten määrien palauttamista, komissio voi suorittaa niiden suuruisen rahoitusta koskevan korjauksen.

139 Tästä on kyse käsiteltävänä olevassa asiassa. Espanjan hallitus myöntää markkinointivuoden 1995/1996 osalta, ettei se ole asettanut peltokasvien viljelijöille velvollisuutta poistaa ylimääräinen osa pelloista tuotannosta korvauksetta ja että se on maksanut viljelijöille korvauksia. Komissiolla oli näin ollen asetuksen N:o 1765/92 2 artiklan 6 kohdan ensimmäisen alakohdan toiseen luetelmakohtaan perustuva oikeus soveltaa rahoitusta koskevaa korjausta, joka vastasi suuruudeltaan sellaisten peltokasvialojen osalta suoritettuja maksuja, jotka olisi tosiasiassa pitänyt poistaa tuotannosta ylimääräisesti ja korvauksetta.

140 Komission kyseistä oikeutta ei aseta kyseenalaiseksi se asiakirja-aineistosta ilmenevä seikka, että komissio sovelsi kanteen kohteena olevassa päätöksessä rahoitusta koskevaa korjausta, joka oli mainittua määrää pienempi.

141 Tästä seuraa, että Espanjan hallituksen toinen kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

142 Näin ollen Espanjan hallituksen vaatimus, joka koskee peltokasvien alalla maksettavia tukia ja ylimääräistä pellonpoistoa koskevan velvollisuuden asettamatta jättämistä, on hylättävä perusteettomana.

Korjaus, joka koskee peltokasvien perusteella maksettavia tukia Andalusian autonomisella alueella

Ensimmäinen kanneperuste, joka koskee asetuksen N:o 3887/92 6 artiklan 3 kohdan soveltamista ja virheellistä tulkintaa

Asianosaisten lausumat

143 Espanjan hallitus väittää ensinnäkin, ettei asetuksessa N:o 3887/92 säädetä sellaisesta paikan päällä suoritettavia tarkastuksia koskevasta määräajasta, jonka ylittäminen johtaisi rahoitusta koskeviin korjauksiin. Kyseinen hallitus toteaa, että vaikka tällainen määräaika olisikin olemassa, sitä sovellettaisiin ainoastaan varsinaisiin tarkastuksiin.

144 Espanjan hallitus väittää toiseksi, että vuosien 1996 ja 1997 sadonkorjuiden osalta toteutetut kaukohavainnoinnin avulla tehdyt tarkastukset on tehty sellaisen hakemusten otoksen perusteella, joka on suurempi kuin sellaisten hakemusten

vähimmäisotos, joiden osalta olisi pitänyt tehdä paikan päällä suoritettavia tarkastuksia asetuksen N:o 3887/92 6 artiklan 3 kohdan mukaisesti. Paikan päällä suoritettaviin tarkastuksiin liittyvillä viivästyksillä ei näin ollen ole Espanjan hallituksen mukaan ollut vaikutusta.

145 Kolmanneksi Espanjan hallitus väittää, että sadonkorjuun jälkeenkin kasvien olemassaolo ja pellonpoistovelvollisuuden noudattaminen voidaan tarkastaa käyttämällä muuta, yhtä luotettavaa järjestelmää.

146 Komissio on viitannut sellaisiin vaikeuksiin, joita se on kohdannut hankkiessaan 8.–12.9.1997 pidetyn tarkastusmatkan osalta vaadittuja tietoja ja erityisesti sellaisia tietoja, jotka liittyvät vuoden 1997 sadonkorjuuta koskeviin paikan päällä suoritettuihin tarkastuksiin, ja tältä osin Espanjan hallitus väittää, että kyseiset vaikeudet liittyvät Consejería de Agricultura y Pesca de la Junta de Andalucían perustamaan valvontajärjestelmään. Espanjan hallitus väittää, että vaikka toimivaltaiset alueelliset toimipaikat tutkivat suunnatun näytteidenoton lisäksi pääasiallisesti sellaiset tapaukset, joihin todennäköisesti liittyy sääntöjenvastaisuuksia tai epäselvyyksiä, tarkastusmatkan yhteydessä tutkittujen tapausten perusteella ei ole mahdollista tehdä yleisluonteisia johtopäätöksiä tai heijastaa niistä saatuja tuloksia todellisuuteen.

147 Komissio puolestaan väittää ensinnäkin, että jotta tukia voitaisiin valvoa tehokkaasti, toimivaltaisten viranomaisten on suoritettava tarkastuksia kyseisen vuoden kuluessa ja lähtökohtaisesti ennen sadonkorjuuta. Komission mukaan pellonpoistotapaukset on vastaavasti tarkastettava ennen 31.8., jolloin velvollisuus noudattaa pellonpoistovelvollisuutta lakkaa.

148 Komissio toteaa seuraavaksi, että vaikka tarkastajia saapuisikin paikalle sadonkorjuun tai pellonpoistovelvollisuuden päättymisen jälkeen, tällöin toteutettavien vaihtoehtoisten tarkastusten tehokkuus ei ole verrattavissa sadonkorjuuseen,

lannoitukseen tai välivarastointiin liittyvien menetelmien tutkimiseen ja vielä vähemmän väitettyjen maaperässä olevien jäänteiden tutkimiseen.

149 Komissio toteaa lopuksi, että jos maaperää koskevat tarkastukset sisältävät paikan päällä suoritettavia tarkastuksia — kuten Espanjan viranomaiset ovat itse väittäneet — ei ole epäilystä siitä, että Consejería de Agricultura y Pesca de la Junta de Andalucíalla olisi pitänyt olla hallussaan kyseiset tiedot, jotta se olisi puolestaan voinut antaa ne yhteisön tarkastajien käyttöön.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

150 Asetuksen N:o 3887/92 tarkoituksena on sen seitsemännen ja yhdeksännen perustelukappaleen mukaan valvoa tehokkaasti yhteisön tukia koskevien säännösten noudattamista ja estää ja rangaista tehokkaasti sääntöjenvastaisuuksia ja petoksia.

151 Kyseisen asetuksen 6 artiklan 1 kohdassa säädetään, että paikalla tehtävät tarkastukset on tehtävä siten, että varmistetaan tukien myöntämistä koskevien edellytysten noudattaminen, ja 3 kohdan ensimmäisen alakohdan toisessa luetelmakohdassa säädetään, että kyseisten varsinaisten tarkastusten on koskettava merkittävää otosta hakemuksista, mikä tarkoittaa 5:tä prosenttia pinta-alatukihakemuksista. Asetuksen 6 artiklan 3 kohdan toisessa alakohdassa todetaan, että jos paikalla tehtävissä tarkastuksissa ilmenee merkittäviä epäsäännönmukaisuuksia yhdellä alueella tai osalla siitä, toimivaltaisten viranomaisten on tehtävä lisätarkastuksia kyseisen vuoden aikana.

152 Asetuksen N:o 3887/92 tarkoitus ja yleinen rakenne huomioon ottaen kyseisen asetuksen 6 artiklan 3 kohdan toista alakohtaa on näin ollen tulkittava siten, että sekä varsinaiset tarkastukset että lisätarkastukset on tehtävä silloin, kun näyttöä peltokasveista tai pellonpoistosta on vielä saatavilla niillä aloilla, joiden osalta on suoritettu maksuja asetuksen N:o 1765/92 nojalla, ja joka tapauksessa kyseisen vuoden aikana.

153 Tehokkuuden nimissä peltokasvien viljelyyn käytettyjä aloja koskevat tarkastukset on toteutettava ennen sadonkorjuuta ja pellonpoiston kohteena olevat alat ennen kuin kyseinen velvollisuus lakkaa, eli ennen kyseisen vuoden 31. päivää elokuuta. Joka tapauksessa voidaan todeta, että mitä enemmän tarkastukset viivästyvät, sitä todennäköisempää on, että komissio voi kohtuudella todeta, etteivät kyseiset tarkastukset tarjoa edellytettyjä takeita siitä, että hakemukset ovat sääntöjenmukaisia, ja että EMOTR:oon kohdistuvien tappioiden riski on huomattava.

154 Tältä osin Espanjan hallituksen ensimmäinen väite, jonka mukaan paikalla tehtävien tarkastusten osalta ei ole olemassa minkäänlaista määräaikaa, on hylättävä perusteettomana.

155 Espanjan hallitus on toisessa väitteessään tyytynyt viittaamaan siihen, että tarkastettujen pinta-alatukihakemusten otos oli suurempi kuin asetuksen N:o 3887/92 6 artiklassa edellytetään, ja tältä osin voidaan todeta, ettei väite kumoa komission esittämää näyttöä siitä, että tietyt tarkastukset suoritettiin tosiasiassa liian myöhään, jotta olisi tehokkaasti voitu valvoa yhteisön tukia koskevien säännösten noudattamista. Myös tämä väite on hylättävä perusteettomana.

156 Espanjan hallituksen kolmannen väitteen osalta on muistettava, että kuten yhteisöjen tuomioistuin on tämän tuomion 76 kohdassa todennut, oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että kun asetuksessa säädetään erityisistä

valvontatoimenpiteistä, on tarpeetonta tutkia jäsenvaltioiden esittämien sellaisten väitteiden sisältöä, joiden mukaan toinen valvontajärjestelmä on tehokkaampi (ks. em. asia Saksa v. komissio, tuomion 38 kohta ja em. asia Espanja v. komissio, tuomion 87 kohta).

157 Espanjan hallituksen neljäs väite koskee ongelmia, joita on esiintynyt vaadittujen tietojen toimittamisessa komission tarkastajille, ja tältä osin on todettava komission tavoin, etteivät tällaiset ongelmat voi kumota niitä johtopäätöksiä, joita kyseiset tarkastajat ovat tehneet. Asetuksen N:o 3887/92 6 artiklan 4 kohdassa säädetään lisäksi, että "toimivaltaisen viranomaisen on määritettävä hakemukset, joita paikalla tehtävät tarkastukset koskevat, erityisesti riskinarvioinnin ja jätettyjen hakemusten edustavuuden perusteella". Kun otetaan huomioon, että komission on tehtävä toteamuksensa Espanjan hallituksen valitseman ja esittämän otoksen perusteella, tästä seuraa se, ettei mainittu hallitus voi väittää, että komissio on ollut väärässä tehdessään tarkastusmatkan yhteydessä tutkittujen tapausten — joiden osalta kyseisen hallituksen mukaan on ilmennyt sääntöjenvastaisuuksiin tai epäselvyyksiin liittyviä ongelmia — perusteella yleisluonteisia johtopäätöksiä tai heijastaessaan niiden tuloksia todellisuuteen. Neljäs väite on näin ollen hylättävä perusteettomana.

158 Edellä esitetyn perusteella Espanjan hallituksen ensimmäinen kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

Toinen kanneperuste, joka koskee asiavirhettä

Asianosaisten lausumat

159 Markkinointivuotta 1996/1997 koskevan rahoitusta koskevan korjauksen osalta Espanjan hallitus väittää, että kyseinen korjaus on pätemätön sellaisen virheen takia,

jonka komissio on Espanjan hallituksen mukaan tehnyt, kun se on arvioinut kyseistä markkinointivuotta edellistä markkinointivuotta eli markkinointivuotta 1995/1996 koskevien tietojen perusteella. Espanjan hallitus väittää lisäksi, että se on aina ollut siinä käsityksessä, että ehdotettu korjaus koski yksinomaan markkinointivuotta 1995/1996.

160 Vaikka komissio myöntää, että jotkut sen ilmoituksista ovat virheellisiä siten, että niissä on markkinointivuoden 1996/1997 osalta toistettu markkinointivuotta 1995/1996 koskevia tietoja, komissio väittää kuitenkin, ettei kyseinen vähäinen virhe ole mitätöinyt arviointia, jonka se on tehnyt markkinointivuoden 1996/1997 osalta. Komission mukaan kyseinen arviointi perustui johdonmukaisesti 8.–12.9.1997 tehdyn tarkastusmatkan tuloksiin, jossa todettiin mainittuihin kahteen markkinointivuoteen liittyvät laiminlyönnit, sekä sellaisiin väitteisiin ja tietoihin, joita Espanjan hallitus toimitti myöhemmin komission ilmoituksiin antamissaan vastauksissa.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

161 Ensiksi on muistettava, että markkinointivuoden 1996/1997 osalta komission kyseiset rahoitusta koskevat korjaukset perustuivat siihen, että tarkastusten suorittamisessa tietyissä maakunnissa esiintyi yhä viivästyksiä ja että yhteistyössä tilien tarkastamisesta ja hyväksymisestä vastaavan yksikön kanssa tehdyt tarkastukset olivat laadultaan kehnoja. Toiseksi, mainitut puutteet ilmenevät komission kertomuksesta, joka tehtiin sen 8.–12.9.1997 tehdyn tarkastusmatkan jälkeen, sekä komission myöhemmästä kirjeenvaihdosta Espanjan viranomaisten kanssa. Kolmanneksi, asiakirja-aineistosta ilmenee, että Espanjan viranomaiset olivat 23.6.1999 päivätyssä kirjeessään komissiolle toimittaneet tietoja, jotka koskivat sitä, kuinka paljon kaukohavainnoinnin avulla suoritettavia paikan päällä tehtäviä tarkastuksia tai perinteisin menetelmin suoritettavia paikan päällä tehtäviä tarkastuksia oli tehty markkinointivuonna 1996/1997 ja kuinka paljon tarkastuksia oli tehty 21.8.1997 jälkeen.

162 Näiden seikkojen perusteella voidaan todeta, että tultuaan markkinointivuoden 1996/1997 osalta siihen tulokseen, etteivät tietyt tarkastukset olleet tarjonneet riittäviä takeita hakemusten sääntöjenmukaisuudesta ja että EMOTR:oon kohdistuva tappioiden riski oli huomattava, komissiolla oli oikeus soveltaa rahoitusta koskevaa korjausta kyseisten menojen kokonaismäärään. Sillä, että komissio on tietyissä Espanjan hallitukselle lähettämissään ilmoituksissa viitannut virheellisesti markkinointivuotta 1995/1996 koskeviin tietoihin — minkä virheen komissio on Espanjan hallituksen myöntämällä tavalla oikaissut — ei voida perustella komission päätöksen kumoamista.

163 Näin ollen Espanjan hallituksen toinen kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

Kolmas kanneperuste, joka koskee puolustautumisoikeuksien loukkaamista

Asianosaisten lausumat

164 Espanjan hallitus arvostelee komissiota siitä, että komissio on kohdistanut siihen markkinointivuotta 1996/1997 koskevan rahoitusta koskevan korjauksen ilman, että Espanjan hallitukselle olisi annettu mahdollisuus esittää väitteensä.

165 Komission mukaan Espanjan hallitus tiesi siitä, että ehdotus koski sekä markkinointivuotta 1995/1996 että markkinointivuotta 1996/1997. Näin ollen väite, joka koskee kuulluksi tulemista koskevan oikeuden loukkaamista, on perusteeton. Komissio väittää, että Espanjan hallituksella oli mahdollisuus riitauttaa tarkastus-

matkan tulokset mutta että se on tyytynyt viittaamaan kahteen yksittäistapaukseen, jotka mainittiin 8.–12.9.1997 tehdyn tarkastusmatkan perusteella laaditussa kertomuksessa, ja kaukohavainnoinnin avulla tehtyihin tarkastuksiin esittämättä paikan päällä tehtäviä tarkastuksia koskevia lukuja tai tietoja, joihin komissio olisi voinut tukeutua muuttaakseen markkinointivuoden 1996/1997 osalta ehdotettua rahoitusta koskevaa korjausta.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

166 On todettava, että Espanjan hallitukselle ilmoitettiin komission 8.–12.9.1997 tehdystä tarkastusmatkasta laaditussa komission kertomuksessa, että Andalusian itsehallintoalueella perustetussa peltokasvien järjestelmässä oli puutteita markkinointivuonna 1996/1997. Lisäksi on todettava, että kyseinen hallitus on itse toimittanut komissiolle kyseisiä tarkastuksia koskevat tiedot. Komissiota ei näin ollen voida moittia puolustautumisoikeuksien loukkaamisesta.

167 Tästä seuraa, että Espanjan hallituksen kolmas kanneperuste on hylättävä perusteettomana.

Neljäs kanneperuste, joka koskee sitä, että rahoitusta koskevan korjauksen määrä on perusteeton

Asianosaisten lausumat

168 Espanjan hallitus väittää, että koska käsiteltävänä oleva korjaus perustuu tarkastusten täytäntöönpanoa koskevaan viivästykseen, komission ei olisi pitänyt toteuttaa

rahoitusta koskevaa korjausta, jonka suuruus on 5 prosenttia ilmoitetuista menoista, suhteessa sellaisiin aloihin, joita käytetään peltokasvien viljelyyn tai pellonpoistoon kyseisten markkinointivuosien osalta, vaan ainoastaan suhteessa sellaisiin pellonpoistoon käytettyihin aloihin, jotka oli tarkastettu myöhässä.

169 Komissio korostaa, että tarkastukset, jotka tehtiin kyseisten markkinointivuosien sadonkorjuiden jälkeen, olivat tehottomia paitsi sen seikan tarkastamisen osalta, oliko pellonpoistoa koskevaa velvollisuutta noudatettu, myös peltokasvien viljelyyn osoitettujen alojen kannalta tarpeellisten tarkastusten osalta. Komission mukaan rahoitusta koskevaa korjausta on näin ollen sovellettava kaikkiin kyseisiin aloihin.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

170 Komission asiakirjassa nro VI/5330/97 todetaan, että kun sääntöjenvastaisten maksujen todellista määrää ja näin ollen yhteisölle aiheutuneita taloudellisia menetyksiä ei voida määrittää, komissio soveltaa kiinteämääräisiä korjauksia, jotka ovat yleensä 2, 5, 10 tai 25 prosenttia ilmoitetuista menoista tappioriskin suuruudesta riippuen.

171 Tästä seuraa käsiteltävänä olevassa asiassa se, että koska komissio on perustellusti katsonut, etteivät peltokasvialoja koskevat paikan päällä tehtävät tarkastukset tarjonneet riittäviä takeita hakemusten sääntöjenmukaisuudesta ja että EMOTR:oon kohdistuvien tappioiden riski oli huomattava, komissio saattoi perustellusti soveltaa rahoitusta koskevaa korjausta, jonka suuruus oli 5 prosenttia kaikista ilmoitetuista menoista.

172 Kuten yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut tämän tuomion 135 kohdassa, ne korvaukset, joita ilmoitetut menot koskevat, myönnetään asetuksen N:o 1765/92 2–13 artiklassa vahvistetuin edellytyksin sekä peltokasvien viljelyyn että pellonpoistoon osoitetuille aloille. Sellaisessa tilanteessa, josta käsiteltävänä olevassa asiassa on kyse, rahoitusta koskevaa korjausta ei näin ollen voida soveltaa ainoastaan pellonpoistoon osoitettuihin aloihin.

173 Espanjan hallituksen neljäs kanneperuste on näin ollen hylättävä perusteettomana.

174 Tästä seuraa, että Espanjan hallituksen vaatimus, joka koskee peltokasvien osalta Andalusian itsehallintoalueella myönnettyjä tukia, on hylättävä perusteettomana.

175 Edellä esitetystä seuraa, että kanteen kohteena oleva päätös on kumottava niiltä osin kuin siinä jätetään yhteisön rahoituksen ulkopuolelle määrä, joka on suuruudeltaan 2 426 259 870 ESP ja joka edustaa korkoja, jotka olisi maksettava maitotuotteiden lisämaksujärjestelmän osalta, ja hylättävä kanne muilta osin.

Oikeudenkäyntikulut

176 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 69 artiklan 3 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan kuitenkin jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, yhteisöjen tuomioistuin voi määrätä oikeudenkäyntikulut jaettaviksi asianosaisten kesken tai määrätä, että kukin vastaa omista kuluistaan. Koska asianosaiset ovat käsiteltävänä olevassa asiassa vaatineet, että

toinen asianosainen velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, ja koska komissio on hävinnyt asian ainoastaan yhden sellaisen rahoitusta koskevan korjauksen osalta, jotka Espanjan kuningaskunta on riitauttanut, Espanjan kuningaskunta on velvoitettava korvaamaan neljä viidesosaa oikeudenkäyntikuluista ja komissio yhden viidesosan.

Näillä perusteilla yhteisöjen tuomioistuin (toinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) **Euroopan maatalouden ohjaus- ja tukirahaston (EMOTR) tukiosastosta maksettavien jäsenvaltioiden tiettyjen menojen jättämisestä yhteisörahoituksen ulkopuolelle 5 päivänä helmikuuta 2001 tehty komission päätös 2001/137/EY kumotaan niiltä osin, kun siinä sovelletaan Espanjan kuningaskuntaan rahoitusta koskevaa korjausta, jonka suuruus on 2 426 259 870 ESP ja joka edustaa korkoja, jotka olisi maksettava maitotuotteiden lisämaksujärjestelmässä.**

2) **Kanne hylätään muilta osin.**

3) **Espanjan kuningaskunta velvoitetaan korvaamaan neljä viidesosaa oikeudenkäyntikuluista.**

4) **Euroopan yhteisöjen komissio velvoitetaan korvaamaan yksi viidesosa oikeudenkäyntikuluista.**

Allekirjoitukset